

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
 Cene: Letno Din 32.—,
 polletno Din 16.—, četrt-
 letno Din 9.—, inozemstvo
 Din 64.—, Poštno-čekovni
 račun 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela
 stran Din 2000.—, pol stra-
 ni Din 1000.—, četr strani
 Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
 1/16 str. Din 125.—, Mali oglas
 si vsaka beseda Din 1.20.

Kmetske zveze.

Ali je poleg Kmetijske družbe potrebna? V vseh naprednih kmetskih državah sta se poleg zadružništva razvili obe organizaciji. Ker sta obe potrebni: Kmetijska družba kot strokovna organizacija za pospeševanje in napredek kmetijstva, Kmetska zveza kot zastopnica, ki naj kmetskemu stanu pribori v javnem, gospodarskem in kulturnem življenju njegove pravice ter oni socialni položaj in upliv, ki mu v človeški družbi gre. Danska na primer, ki šteje nekaj nad tri milijone prebivalcev, ima poleg sijajno razvitega zadružništva in kmetijskih strokovnih organizacij blizu 140 stanovskih kmetskih zvez in družev z okroglo 120.000 članov. Ali Belgija s 7 milj. prebivalcev ima poleg mnogoštevilnih kmetijskih družev in zadrug sedem velikih pokrajinskih Kmetskih zvez, v katerih je včlanjenih nad 1.160 krajevnih Kmetskih zvez z okroglo 60.000 članov. Danska in Belgija sta brezvomno najnaprednejši kmetijski državi. Enako sta v Nemčiji, ki posebno danes poudarja važnost kmetijskega značaja države, krasno razviti obe vrsti kmetskih organizacij: Kmetijske družbe in Kmetske zveze.

V Nemčiji so se najprej razvile strokovne organizacije za pospeševanje in napredek kmetijstva, torej Kmetijske družbe, dasi z raznimi imeni. Prva večja

Kmetijska družba

se je ustanovila že pred 170 leti, leta 1763 v türingiški deželi. Njej je sledilo lepo število podobnih kmetijskih organizacij po Nemčiji. Njih vpliv je segel tudi v bivšo Avstrijo, kjer so se za časa Marije Terezije začele snovati Kmetijske družbe. V to dobo sega tudi početek naše Kmetijske družbe v Ljubljani, ki se je razvila iz »Družbe poljedelstva na Kranjskem«, ustanovljene leta 1767, torej pred več ko 160 leti. Posebno so se kmetijske družbe v Nemčiji razmahnile po zemljiski odvezi. — Tedaj je nastala velika potreba, da se kmetje poučijo o naprednem kmetijstvu: krmiljenju, drenažah itd. Število Kmetijskih družb je rastlo čudovito naglo, zlasti v Prusiji: leta 1841 je bilo ondi 169 Kmetijskih družb, leta 1850: 313, leta 1860: 541, leta 1870: 865, leta 1895 pa že 2762 Kmetijskih družb z 218 tisoč članji. Podobno v drugih deželah Nemčije: na Bavarskem, Baden-

skem, Saškem, Würtenbergu itd. Hkrati s Kmetijskimi družbami so ravno tako naglo rastla specijelna (posebna) društva, na primer: za poljedelstvo, govedorejo, mlekarstvo, svinjerejo, ovčjerejo, perutninarnstvo, čebelarstvo, vinarstvo, sadjarstvo, vrtnarstvo, gozdarsvo itd.; število teh družev gre na tisoče, število njihovih članov pa na sto-tisoče.

Naloga Kmetijskih družb je bila od nekdaj in je še danes: Vse kmetovalce seznaniti z naprednim kmetovanjem, z novo kmetijsko tehniko in z izkušnjami vzornih kmetovalcev.

Toda kmetski stan potrebuje več: njemu je potrebno zastopstvo v javnosti, ki naj zagotovi v gospodarsko-političnem, narodno-gospodarskem ter socialnem življenju oni pomen in vpliv, ki mu po pravici gre. Iz te potrebe so v Nemčiji nastale

Kmetske zveze.

Kmetskim zvezam ni samo za pospeševanje kmetijske stroke, kakor je to pri Kmetijskih družbah, marveč: Kmetske zveze imajo namen, da ščitijo celokupne koristi kmetskega stanu; poleg kmetijske strokovne naobrazbe ter kmetijsko-tehničnega ter gospodarskega podviga hočejo Kmetske zveze kmetski stan dvigniti tudi duševno, nравno in socialno. Osnovane so na krščanskem temelju in so nepolitične. Prve Kmetske zveze so se ustanovile leta 1862 na Westfalskem, kjer so kmetje po zemljiski odvezi vsled zadolževanja silno propadali. Tu in v Porenju je kmetski stan najprej moral bojevati trd konkurenčni boj z nastajajočo in naglo se razvijajočo industrijo, ki je kmetski stan vedno bolj dušila. Zato je bila za tamošnje kmete življenjska potreba, da se stanovsko organizirajo in združeni v močnih Kmetskih zvezah zastopajo svoje interese. Pruska vlada, ki je bila tedaj protikmetsko usmerjena, je njej neljube Kmet. zveze proglašila za politična društva in jim je nagajala. Zato so se leta 1871 preosnovale in odslej se začne mogočen pohod Kmetskih zvez po vsej Nemčiji, zlasti v južnem delu (Westfalska, Bavarska, Badenska, Hessen, Würtenberg, Pfalz). Leta 1916 se je vseh 26 deželnih, oziroma okrožnih Kmetskih zvez združilo v posebno »Udruženje

nemških Kmetskih zvez v Berlinu« z okroglo 1 milijonom članov. Namen tega udruženja ali centrale Kmetskih zvez je, da včlanjene Kmetske zveze podpira v izvrševanju njih nalog, da pospešuje in ščiti koristi kmetskega stanu, da deluje za njega ohranitev ter ga ščiti pred prekomernimi, zlasti davčnimi obremenitvami. Sredstva za to so peticije (vloge) in predlogi za smotrene zakonske reforme (preosnove) v prid kmetskemu stanu, pospeševanje štedenja, boj proti oderuštvu, pravna zaščita članov, posredovanje pri prodaji in nabavi blaga in pri zavarovanjih. Skoro vsaka deželna ali okrožna Kmetska zveza ima svoje glasilo.

Delovanje Kmetskih zvez na Bavarskem.

Trdnjava Kmetskih zvez je Bavarska. Na Bavarskem se je začelo kmetsko gibanje v letih 1893—1895. Bila je doba hudih bojev za zaščitno carino, doba gospodarskega propadanja kmetskega stanu in doba bojev za krščansko šolo, ki je bavarske kmete strnila v mogočno Kmetsko zvezo. Svobodna trgovina, ki jo je nemška vlada podpirala, je oškodovala zlasti kmeta. Kmet ni več vedel, kje naj dobi potrebne dohodke, da krije tekoče stroške. Zemljiski dežek je vedno huje tlačil srednjega in malega kmeta. Kmetski stan je obubožal, dražbe kmetskih posestev so bile na dnevnom redu. Rešitev iz tega tužnega položaja so videli kmetje v Kmetski zvezi. Da si ustvarijo v obrambo svojih interesov stanovsko zastopstvo, so si ustanovili Kmetske zveze, na krščanskem temelju. Naloga bavarskih Kmetskih zvez je bila torej: zboljšanje gospodarskega položaja ter ohranitev zdravega krščanskega in domovini udanega kmetskega stanu. Iz malih početkov se je Bavarska Kmetska zveza razvila v cvetočo organizacijo. Že leta 1898, komaj nekaj let po ustanovitvi, se je osem okrožnih Kmetskih zvez strnilo v enotno »Bavarsko Kmetsko zvezo«, ki je danes najmočnejša kmetska zastopnica na Bavarskem in mogočen činitelj v gospodarskem življenju. Organizacija je vzorna. Kljub združenju v enotno zvezo je vsaka okrožna Kmetska zveza popolnoma samostojno društvo, ki se deli v okrajne in krajevne Kmetske zveze. Vsaka ima svoje lastno glasilo, ki ga dobivajo člani proti članarini brezplačno, ravno tako kmetski koledar. Vsaka ima svojo pisarno, kjer dobivajo člani penk

in nasvet v raznih privatnih in javnih zadevah, kjer se kmetom izdelujejo vloge na oblastva, kjer se dajejo pojasnila o zakonih in ukrepih, ki zadevajo kmetski stan. Za pravne zadeve so povsod določeni odvetniki, ki dajejo članom na stroške Kmetske zveze — brezplačna pojasnila v vseh pravnih zadevah. Poleg okrožnih pisarn je še skupna centralna (osrednja) pisarna, ki poleg splošnih nalog posreduje v zavarovalnih zadevah (življenska zavarovanja, zavarovanja živine, premičnin, nezgodna zavarovanja, zavarovanja zoper ogenj itd.); Kmetska zveza sklepa z dobrimi, solidnimi zavarovalnimi družbami posebne pogodbe v prid svojim članom, ki imajo pri sklepanju zavarovanj ugodnosti. Tiskovni oddelek oskrbuje izdajo in razprodajo koledarja Kmetske zvezze, knjig in knjižic, ki so za kmetski stan važne. Poleg centralne (osrednje) pisarne ima bavarska Kmetska zveza svojo kmetijsko osrednjo zadrugo za nakup in prodajo kmetijskih in gospodarskih potrebščin. Večji del čistega dobička gre za kmetske dobrodelne namene, zlasti za nadaljnjo izobrazbo kmetske mladine ter za kmetske bolnike in pohabljence. Za nadaljnjo izobrazbo kmetske mladine prireja Kmetska zveza kmetijske tečaje, računske tečaje, tečaje za občinske tajnike-invalide, mlekarske tečaje, zimske kmetijske šole itd.; za izobrazbo kmetskih deklet vzdržuje Kmetska zveza osem gospodinjskih šol. Za kmetske pohabljenice je ustavila v raznih tozadevnih zavodih več brezplačnih mest. Nova ustanova je okrevlječe za kmete in kmetske posle po znižani ceni.

Tudi elektrotehnično posvetovalnico ima z mnogimi podružnicami, ki dajejo članom pojasnila glede preskrbe z elektriko.

Bavarska Kmetska zveza ima velik ugled in sloves ne samo na Bavarskem, marveč v celi Nemčiji in preko njenih mej. Ta sloves so ji kmetje priborili iz lastne moči.

Podobne kmetske stanovske organizacije imajo tudi kmetje s Severne in Vzhodne Nemčije, da združijo kmetski stan na narodni in krščanski podlagi ter štitijo njegove gospodarske in kulturne interese. Tudi teh je okrog 1 milijon.

Vse najrazličnejše kmetske organizacije v Nemčiji, strokovne, stanovske in zadružne, so včlanjene v »Državnem odboru nemškega kmetijstva«, ustanovljenem leta 1917. Naloga tega odbora je, da v vprašanjih, ki zadevajo celokupno kmetsko gospodarstvo, ustvari skupno, enotno postopanje kmetskih organizacij in korporacij in tako svojim predlogom da večji poudarek in upoštevanje pri ministrstvih, v državnem zboru in pri državnih oblastvih.

Kmetske žene.

Tudi kmetice so organizirane. Že pred 30 leti se je v Prusiji začelo gibanje, da se združijo kmetice. Mnogoštevilna »društva kmetskih gospodinj« so se potom svojih pokrajinskih in deželnih zvez združila v dve društvi: 1. strokovna »Državna zveza kmetskih gospo-

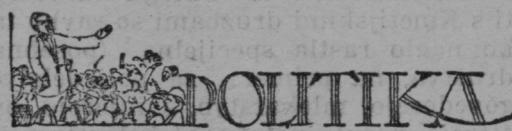
dinj«, ki ima 12 deželnih organizacij in nad 100 tisoč članic, ter je njena glavna naloga gospodarska povzdriga kmetijske proizvodnje in razpečevanja pridelkov v panogah, ki jih oskrbujejo gospodinje. 2. Stanovska »Centrala nemških kmetic«, ki ima poleg gospodarskih tudi socialno-politične naloge, med temi zlasti ohranitev družabnega miru; v njej je združenih 30 kmetskih ženskih zvez z blizu dvema milijonoma članic.

Tako je organiziran kmetski stan v Nemčiji, ki šteje nad 60 milijonov prebivalcev, med temi krog 18 milijonov kmetskega stanu. Kako je s kmetskim gibanjem in organizacijo v drugih državah, na primer na Danskem, v Belgiji, na Češkem, v Bolgariji in drugod, povemo še kaj ob drugi priliki.

Kaj pa ti, slovenski kmet?

In tebi, slovenski kmet, stanovska organizacija — Kmetska zveza — ne bi bila potrebna? Vsak stan ima danes svojo stanovsco organizacijo: Zdravni imajo svoja društva in zdravniško zbornico, ravno tako odvetniki, obrtniki in trgovci; bogati industrijeti imajo svojo Zvezo industrijev, delavci imajo svoje strokovne zveze in Delavsko zbornico, kovinarji in rudarji svoje zveze, viničarji imajo Zvezo viničarjev; profesorji, učitelji, organisti — vsi imajo svoja stanovska društva; občinski nameščenci imajo svojo Zvezo občinskih nameščencev itd.

Ali boste sloveski kmetje in posestniki imeli močno, vplivno stanovsco organizacijo — Kmetsko zvezo, v vaših rokah?!

V NAŠI DRŽAVI.

Novim ministrom za javna dela je imenovan Filip J. Trifunovič, ki je na tem polju strokovnjak.

Otvoritev naše tovarne za bankovce. Dne 26. januarja je bila slovesno otvorena v Beogradu naša lastna tvornica za bankovce.

Po zaključku posvetovanj v Haagu je zborovala mala antanta. Po zaključku haaške konference so se sestali zunanjji ministri male antante, ki so določili smernice male antante za bližnjo bodočnost z ozirom na izvajanje sklepov v Haagu. Z uspehi haaških posvetovanj je mala antanta zadovoljna in jih je doseglia le s pomočjo skupnega nastopa vseh treh držav. Prihodnja konferenca zunanjih ministrov male antante se bo vršila na spomlad v Pragi.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Razorečitvena posvetovanja v Londonu so v splošnem teknu. Od te konference si obeta svet veliko glede utrditve miru. Zaključek posvetovanj bi naj bil ta, da bi nastalo razmerje oklopnih bojnih ladij med Anglijo, Ameriko in Japonsko 7 : 7 : 4. Amerika zahteva

odpravo podmornic. Ako se bosta sporazumeli z ozirom na pomorsko razorečitev Angleška in Amerika, morajo pritrdirti sporazumu tudi Francija, Italija in Japonska. Ako se bodo rešila v Londonu vsa razorečitvena vprašanja, ni gotovo. Vsekako pa bo rešen svet tekmovalnega oboroževanja na morju.

Italija se mora v zadnjem času braniti v svoji koloniji v afriški Tripolitaniji proti uporom domačinov. Je prisko že parkrat do krvavih spopadov med italijanskimi četami in uporniki.

Nevarni pojavi v Rusiji. V zadnjem času imajo sovjeti polno dela z odkrivanjem raznih tajnih protisovjetskih organizacij, kajih namen je: škodovati ruski industriji. Poleg tega povzroča sovjetskim mogotcem resne skrbi tudi gibanje kmetov, ki odklanjajo vstop v skupna gospodarstva ter obdelujejo polja samo v toliko, v kolikor je potreben za najnujnejšo prehrano članov družine. Opažati je tudi, da ruski kmetje v velikih množinah prodajajo živilino, ali pa jo kar sami koljejo, da se na ta način izognejo plačevanju velikih davkov, s katerimi so obremenjeni vsi kmeti, ki niso člani skupnih poljedelskih zadrug. Komunisti sicer poskušajo pomiriti kmete s tem, da pošiljajo med nje svoje najboljše agitatorje, ki pa jih navadno razjarjeni kmetje sprejemajo z vilami in kosami, ali pa se v najboljšem primeru sploh ne udeleže shodov, ki jih agitatorji sklicujejo.

9. preganjanje.

Cesar Valerijan (253—60) je bil v začetku vladanja kristjanom zelo naklonjen. Krščanski pisatelji poročajo o njem: Nobeden od prednikov, niti tisti, katere imenuje zgodovina javno kot kristjane, ni ravnal s kristjani tako človeško in dobrotno, kakor ob nastopu vlade Valerijana. Njegova okolica je bila bogata na pobožnih ljudeh in takoreč občina božja. Cesarja je zapeljal do preganjanja njegov izuzun Makrijan, ki je bil nekak copernik in je sovražil kristjane. Prvi odlok proti kristjanom leta 257 je zahteval daritev bogovom, prepovedoval zbiranja v svrhu službe božje, katakombe in pokopališča. Kdor se ni pokoril, je bil zaprt in izgnan.

Drugi odlok leta 258 je zahteval za krščanske duhovnike obglasavljenje,

Preganjanja kristjanov in prostost.

8. preganjanje.

Po kratkem premirju je prišlo do zopetnega preganjanja pod Gallom (251 do 253). Kuga leta 252 je bila cesarju povod, da je zahteval žrtve iz vrst kristjanov, da bi utešil jezo poganskega boga Apollona. To kratko preganjanje je divjalo v Aleksandriji, po Afriki in v Rimu. Mučenca sta bila papeža Cornelij in Lucij.

smrtno kazen za senatorje ter viteze in prognanstvo za plemenite gospe. Žrtve tega preganjanja sta dva papeža, več škofov in 153 kristjanov v Utiki, ki so bili živi sežgani v apnu.

Valerijanov sin Gallienus (260–268) je preklical očetove odloke proti kristjanom. Zaplenjeno premoženje je vrnil in priznal od strani države razne krščanske organizacije. Začela se je doba 40 letnega premirja, v kateri se je krščanstvo razširilo in prodrlo do najvišjih mest in je bilo pozidano veliko lepih cerkva.

10. preganjanje.

Več desetletni mir je kristjane uspaval, jih napravil mlačne in radi tega je poslal Bog nad mlado Cerkev zadnje in najdaljše preganjanje pod Dioklecijanom (284–305). Omenjeni cesar je bil dober vladar, a babjeveren in brezobziren po orientalskem (vzhodnem) načinu. Leta 285 je razdelil ogromno rimsko cesarstvo na dva dela: v zapadni del z Milanom kot vladno prestolico. V tem delu je vladal njegov socesar Maksimijan. Dioklecijan sam je carjeval v Sirmiji in Nikodemiji. Da bi odstranil nasledstveni prepir za slučaj njegove smrti, je povzdignil za cezarja s pravico nasledstva za zapadni del Konstancija, za vzhodni del pa svojega zeta Galerija.

Dioklecijan je bil skrajna kristjanom prijazen. Krščanskih uradnikov ni silil k poganskim daritvam, kristjani na cesarskem dvoru so lahko nemoteno izvrševali dolžnosti svoje vere.

Nevolja proti kristjanom se je pričela širiti iz vrst vojaških krogov. Leta 297 je bilo krščanskim vojakom na prosto dano: ali darovati bogovom, ali zapustiti armado. Na preganjanje so ščivali pijanec Galerij in poganski svečeniki. Dne 24. februarja 303 je izšel ta-le odlok: Vse krščanske molilnice se morajo porušiti, cerkveni spisi oddati, imenitnejši kristjani so brez državljanjskih pravic, ubožnejši postanejo sužnji, katerih ni mogoče odkupiti.

Drugi odlok je zahteval za škofe ter mašnike ječo in daritev bogovom. Spomladi leta 304 je izšel krvavi ukaz: **Vsi kristjani morajo darovati ali umreti!** To preganjanje je bilo grozno krvavo, razširjeno po celiem rimskem cesarstvu. 1. maja 305 se je odrekel Dioklecijan radi bolehnosti cesarskemu prestolu, isto je moral storiti tudi Maksimijan. Galerij in Konstancij sta postala cesarja Maksimina Daza za vzhod in Severus za Italijo in Afriko cezarja. Slednjega je izpodrinil leta 307 Maksencij, sin Maksimijanov. Na zapadu je ponehalo preganjanje, a bilo odpravljeno še le leta 310. Na vzhodu je divjal Galerij proti kristjanom do leta 311, Maksimini Daza do 313. Galerij in Daza sta umrla strašne smrti.

Prostost.

Konstantin je sledil leta 306 svojemu očetu Konstanciju kot cesar. V Italiji sta se proglašila za cesarja Maksencij in Maksimijan. Zadnji se je moral sam obesiti, ker je stregel Konstantinu po življenju, Maksencija je premagal Kon-

Vsaki dan so smrtne nesreče.

Nihče ne ve, kje in kdaj ga lahko zadene. In nesreča prinese posebno v delavsko družino bedo in pomanjkanje. — »NEDELJA« nikomur ne želi nesreče, žal pa, da je tudi preprečiti ne more. Pač pa je storila to, kar more. Svoje celoletne naročnike je namreč zavarovala za slučaj smrtne nesreče za Din 1000, ki jih izplača njihovi družni za pomoč v nesreči. Naročajte zato »NEDELJO«, naročajte jo celoletno, kar znaša Din 24.—

UPRAVA »N E D E L J E«,
Maribor, Slomškov trg 20.

stantin 28. okt. 312 na Milviškem mostu pri Rimu kljub njegovi znatni premoči.

Cerkveni pisatelj Evzebij pripoveduje, kako je imel Konstantin nekaj dni pred odločilno bitko prikazen križ na nebu z napisom: »V tem znamenju boš zmagal.« Začudenje se je oprijelo cele njegove vojske, ki je bila priča čudežu. V noči za to prikaznijo je Kristus cesarju v sanjah zapovedal, da mora znamenje križa v bitki nesti naprej in to je cesar tudi storil.

Drugo jutro za tem je pustil cesar pritrdirti na državno zastavo znamenje Kristanega. Na drog zastave je bilo povprek pritrjeno sukno, ki je lesketalo od zlata in dragih kamnov. Na vrhu sukna je bila podoba cesarja iz zlata, na vrhu zastavinega droga sta bili iz draguljev začetni črki imena Kristusovega. Od tega časa je veljal Konstantin za kristjana.

Pod ravnokar opisanim znamenjem je Konstantin premagal močnejšega sovražnika in vkorakal v Rim kot cesar celega zapadnega rimskega cesarstva. Leta 313 je izdal v Milanu odlok, po katerem je bila zasigurana vsakemu popolna verska prostost in oropano cerkveno premoženje je bilo vrnjeno. S tem odlokom so bila zaključena preganjanja kristjanov.

*

Kongres katoličanov iz naše države. Od 14. do 17. avgusta letošnjega leta se bo vršil v Zagrebu evharistični kongres vseh katolikov Jugoslavije, katerega se bodo udeležili tudi katoličani iz inozemstva.

Tudi mučeniki za vero. Kako malo so sovjeti z vsemi svojimi protiverskimi odredbami ubili v ruskom narodu čut za vero, so jasno pokazali pretekli božični prazniki. Na rusko-poljski meji je namreč skušalo na sto in sto ruskih kmetov priti skrivaj na Poljsko, da bi tamkaj lahko zadostili svoji krščanski dolžnosti, kar jim sovjeti v Rusiji zabranjujejo. V življenjski nevarnosti, ki jim je pretila od sovjetskih obmejnih stražnikov, so prekoračili mejo, tavalnato celo noč v strašnem mrazu skozi gozdove in ko so prispleli do poljske meje, so prosili stražo, da bi jim dovolila, ostati na Poljskem samo nekoliko ur, da bi šli lahko v cerkev in bili za božič pri sveti maši. In po božji službi so se vrnili po isti nevarni poti zopet nazaj v Rusijo.

Advokat Dr. Josip Novak
Maribor

je preselil svojo pisarno
v Vetrinjsko ulico št 11.
(prej notar Dr. FIRBAS)

NOVICE

Za upravitelja dekanije Nova cerkev je imenovan po umrlem vojniškem župniku in dekanu Tomanu g. župnik v Novi cerkvi Pavel Žagar.

Samomor. V soboto se je vrgel pod kolesa koroškega vlaka v Mariboru 53 letni delavec Franc Šček. Lokomotiva mu je popolnoma zdrobila glavo. Šček je rodom iz Gorice in mu je že enkrat stražnik preprečil, da ni skočil v Dravo.

Poroka na smrtni postelji. V mariborski bolnici je bil zadnji petek poročen na smrtni postelji 41 letni posestnik iz Kapele Franc Novak. 24 ur po poroki je umrl.

Bedite previdni pri ravnanju z orožjem. Neprevidno ravnanje z orožjem je zahtevalo te dni smrt komaj 30 letnega posestnika pri Št. Lenartu v Slovenskih Goricah Martina Rojko. Ko se je vrnil zvečer domov, je naročil svoji ženi, naj mu da samokres, ker mora zopet z doma radí večje denarne svote. Žena mu je dala orožje in Rojko je začel revolver čistiti. Radi neprevidnega ravnanja se je revolver sprožil in Rojko se je zgrudil na tla s prestreljenim trebuhom in izdahnil radi izkravavitve.

Ponarejevalec tisoč dinarskih bankovcev pod ključem. Žandarmerija v Zavrču je prijela ponarejevalca tisoč dinarskih bankovcev. Natakar Ravšl je stanoval pri posestniku Jurgecu v Turškem vrhu. Ko je prišel k omenjenemu, je pravil, da je fotograf, ki bo fotografsiral ondotne mične kraje in bodo pozneje izdelali razglednice. Pri hišni preiskavi pa so dobili orožniki 15 komadov gotovih falzifikatov, 148 pa na pol izgotovljenih. Bankovci so dobri ponarejeni in jih je bilo težko ločiti od pravih. Razen denarja je bilo v Ravšlovem sobi vse polno raznih priprav ter tekočin, katere je rabil pri potvorbi. — Ravšla in Jurgeca so zaprli in ju predali sodišču v Ormož. S to aracetijo je odkrito gnezdo potvorbe, iz katerega so se širili že dalje časa tisoč dinarski bankovci po Dravskem polju.

Ponarejeni dolarski bankovci po celi Evropi. Policija v Berlinu je odkrila ponarejevalce dolarskih bankovcev. — Prvotno odkritje se širi vedno bolj in bolj. Dognali so, da so raztrošeni dolarski bankovci po celi Evropi in to v prejšnjih množinah. Celo po Ameriki jih nekaj kroži. Potvorba je tako dobra, da jo je morala izdelati kaka tvornica. Z razpečevanjem falzifikatov se mora ukvarjati cela organizacija. V Nemčiji so izsledili in zaplenili doslej za 35 tisoč ponarejenih dolarjev. Veliko ulo-

go pri razpečavanju po Nemčiji je igral komunist Fischer ki še ni pod ključem. Značilno pri dolarski potvorbi je to, da je papir pristen in je bil ukrazen v amerikanski banki za izdelovanje bankovcev.

Požar. Dne 21. januarja zvečer je pogorela v Petrovčah pri Žalcu delavnica kolarskega mojstra Sedmineka. Raznim gasilnim društvom gre zahvala, da so ogenj z neumornim delom omejila le na eno poslopje.

Radi tisoč dinarjev ga pobil na tla. V torek, dne 21. januarja zvečer se je vračal s sejma proti domu v Nono Štiftu 55 letni posestnik Tomaž Cernovšek. Nenadoma je planil iz teme pred njega neznan napadalec in ga pobil z več močnimi udarci, ki jih je zadel z debelim krepelcem po glavi, na tla. Nezavestnemu je pobral ropar 1000 Din denarja in brez sledu izginil. Kmalu nato so Cernovška našli ljudje in ga prepeljali v celjsko bolnico. Cernovšek še vedno ni prišel k zavesti. Poškodbe na glavi so težkega značaja, poleg tega pa ima poškodovanec tudi pretresene možgane. Oblastva so uvedla za napadalcem vsestranske pozvadbe.

Nesreča. Neža Strašek iz Rodinske gorce pri Šmarju pri Jelšah je bila zaposlena pri spravljanju hlodovja. Hlod je 20 letno deklino nenadoma zadel na glavo, jej presekal kožo preko sredine lobanje in jo je potegnil z glave z lasmi vred do obrazu. Ponesrečeno so prepeljali v bolnico v Celje, kjer so ji nudili pomoč.

Najstarejši Sarajevčan umrl. Te dni je umrl v Sarajevu Nikola Božič, izdelovalj opank v lepi starosti 110 let. Kljub izredni starosti je bil do zadnjega duševno in telesno izredno čil.

Ostanek več sto let starih raziskovalcev. Pred 354 leti se je podala na morje znamenita ekspedicija pod vodstvom Martina Frobisher, da bi odkrila severozapadni prehod na Kitajsko. Prijadrala je do južno-vzhodne obale Baffinsove dežele in se zatekla v morski zaliv, ki se imenuje še danes po Frobisheru. Nadaljnja vožnja je pripeljala Frobisera do otokov, ki ležijo pred Hudson zalivom. Odtod se je moral vrniti, ne da bi bil dosegel cilj, ker so mu onemočile jadranje po morju neizmerne množine ledu. Znameniti amerikanski raziskovalec Mac Millan se je vrnil pred kratkim z raziskovalne vožnje po severnih morjih. Ob tej priliki je obiskal tudi Frobisherov zaliv. Ondotni Eskimi so mu pokazali na pol razpadlo kočo, ki je po mnjenju omenjenga Amerikanca bila postavljena od Frobisherove ekspedicije leta 1576. Še bolj verjetna so pa njegova odkritja na otoku Kadlunaru. Tukaj je bil pustil Frobisher 5 mož z naročilom, naj postavijo nekako trdnjavico in čuvajo tamkaj v bližini odkrita zlata polja. Usoda na severu puščene petorice je bila doslej zavita v popolno negotovost. Pač pa je našel sedaj Amerikanec započeto kopanje za zlatom. Po ustrem izročilu ondotnih Eskimov so pred več sto leti napravili beli možje splav, da bi se na njem vrnili v domovino. Na povratku so zadeli na ledeno plavajočo goro, — splav se je razbil in belokožci so uton-

li v severnem morju. Na enem otoku v bližini morske ožine Wawick je odkril Mac Millan votljino, ki je bila izdolbena v skalovje od človeške roke. Iz te najdbe se da sklepati, da se je nekaj teh splavolomcev rešilo na ta otok in izsekalo votljino.

V suhi Ameriki so mokro silvestrivali. Načelnik prohibicijskega urada v Chikagu je izdal poročilo, da ima prohibicija (prepoved alkoholnih pihač) zaznamovati velik napredok, češ, da tako mirnega in »suhega« praznovanja starega leta že dolgo ni bilo in da niso njegovi agenti našli niti enega slučaja, kjer bi se kršila suha postava. Resnična dejstva kažejo pa ravno nasprotno, kajti na Silvestrov dan je bilo aretiranih 250 oseb zaradi pijanosti in več jih je bilo zaprtih zaradi streljanja in drugih nerednosti. Podobna »suha in mirna« poročila prihajajo tudi iz drugih mest. V New Yorku so trije umrli na zastrupljenju z alkoholom in radi istega vzroka se jih nahaja 76 v raznih bolnicah. To je za 38 večje število, kakor je bilo 1. januarja 1928. Tudi v Detroitu so bili veseljaki v »rožcah« na ta večer kaj navaden pojav. Vsled nepremišljene in razposajenega streljanja pa je bila ubita ena oseba in devet jih je bilo ranjenih. Bilo je torej povsod »suhu in mirno«.

Hoover sovraži vse, kar spominja na vojno. V svojem novem uradu v Washingtonu, v katerega se je začasno preselil, je predsednik Hoover odstranil vse vojne spomine. Ta urad je imel prej general Pershing in samoobsebi umevno je, da je bilo v njem polno raznih kipov, ki predstavljajo ameriške bojovnike; s sten pa so gledale slike različnih generalov, kakor Focha, Joffreja itd. Med njimi pa je bilo razobešeno razno orožje in spominki iz svetovne vojne. Vse to je dal Hoover odstraniti in v uradu je ostala samo slika Washingtona in par drugih predsednikov.

Vsako uro po ena razporoka. Vrhovno okrožno sodišče v Chikagu je v številkah pokazalo stanje razporok v tekocem v pretečenem letu 1929. Dovoljenih je bilo skupno 9669 razporok, kar pride povprečno na vsakih 55 minut po ena razporoka. V treh četrtinah slučajev so ženske zatevale razporoko in sicer je bilo v 84 odstotkih slučajev vzrok kruto ravnanje ali pa pobeg. Samo 15 odstotkov razporočenih je bilo tamkaj rojenih Amerikancev; vsi drugi so priseljeni. Med njimi prvačijo Nemci, za temi pridejo Judje.

Propadanje železnic v Avstraliji in Novi Zelandiji. Enkrat smo pisali v našem listu že obširnejše o čudnih železniških razmerah po Avstraliji in njeni sosedji Novi Zelandiji. Tekom lanskega leta so začele železniške zveze po omenjenih pokrajinh tako propadati, da bodo v nekaj letih popolnoma pre-

nehale. Avstralske železnice uničuje dejstvo, ker ima skoro vsaka provinca svojo širino tračnic in je treba pri vsakem železniškem križišču prestopati, tovor pa prekladati na druge vagone z dolično širino. Baš radi te zamude časa je porinil v ozadje — železniško omrežje avtomobil. Avstralija in Nova Zelandija sta bolj peščeni in radi tega so si utrli avtomobili kar sami svoje ceste, ki gredo sporedno z železniškim tirom. Bogzna koliko avtomobilskih družb za prevoz oseb in tovorov je bilo ustanovljenih po Avstraliji in Novi Zelandiji lansko leto in se bogatijo.

Žalostna usoda republikanskih vladarjev. V zadnjem času je bilo čitati po časopisu o revoluciji na predameriškem velikem otoku Haiti. Domačini na otoku niso zadovoljni z nadvlado Združenih držav in radi tega so krvavi upori na dnevнем redu. Doslej je vladalo na Haiti 25 predsednikov, ki so bili vladarji od proglašitve republike leta 1820. Od teh je bilo pregnanih z vladnega mesta potom revolucije 15 predsednikov. Od 15 pregnanih je moral 13 otok takoj zapustiti, ker sicer bi bilo prebivalstvo z njimi drugače obračunalo. Trije prezidenti so bili od najetih banditov v sobi ustreljeni, trije nadaljnji so umrli čisto »nepričakovano«. Enega predsednika je ustrelil anarhist, en drug je sam sebe ustrelil. Samo eden od predsednikov se lahko ponaša s tem, da je bil pri otočanih priljubljen, da je zapustil predsedniško mesto popolnoma zdrav in preživel zadnje dni svojega življenja v miru. — Vsakega novega predsednika so Haitčani sprejeli kot osvoboditelja, medtem ko je moral njegov prednik v prognanstvo ali v smrt. Dva prezidenta sta bila kot vladarja ljudožrca. Od leta 1903 se je začela na Haiti ona doba, ko je sledila ena revolucija drugi, dokler niso leta 1915 Združene države proglašile svojo nadvlado nad otokom.

Mavec (gips). Mavec je znan vsakemu in ga je tudi dobiti po trgovinah za nizko ceno. Mavec, kakor je na prodaj, pridelujejo iz surovega mavca, kojega kopajo Nemci v Harz pogorju. — Belo mavčeve rudo razgrejejo od 100-200 stopinj in v tem stanju dobi gips lastnost, da se pomešan z vodo strdi. V Ameriki v Novi Mehiki je cela pokrajina, ki je sam nepregledni — sneženo beli mavec. Mavčeva ravan je dolga 260 km in bi bil dober brzovlak tri ure, da bi jo prevozil od začetka do konca.

Povprečna življenjska doba človeka postaja daljša. Med ljudstvom je vkorinjeno zmotno naziranje, da je človeški rod vedno slabši in da je povprečna doba človeškega življenja vedno — krajša. Opozoriti je glede prve trditve na okolščino, da muzeji velikih mest hranijo oklepe najmočnejših srednjeveških vitezov, ki pa so današnjim povprečnim zemljanim navadno veliko — premajhni, dasi so jih vitezi oblačili nad debelo raševinasto obleko. Tudi maratonski tekač je Atencem označil zmago in se zgrudil mrtev, danes pa vsak boljši tekač potolče Maratonca ter ostane živ in zdrav. Glede starostne dobe, ki jo človeški rod dosega, je razmerje v moderni dobi tudi daleko ugod-

DRUŽINSKO PRATIKO

za leto 1930 še dobite v vseh večjih trgovinah papirja, ako še niste nabavili iste za leto 1930 do sedaj. 66

Segajte pridno po njej.

nejše nego je bilo preje, ko so vojne, loka, kužne bolezni in nesposobni kirurgi strahovito redčili vrste človeštva. Nemški štatistiki, ki so obdelali obširen material od leta 1870 pa do leta 1928, so dognali, da se je povprečna starost človeka v zadnjih petdesetih letih podaljšala za celih 12 let. Za Nemčijo veljajo v tem pogledu naslednje številke: od leta 1870 do leta 1880 je bila človeška starost povprečno 35 let in pol; v nadaljnjih dveh desetletjih se je dvignila na 37,2, oziroma na 40,6 let. V prvem desetletju tekočega veka je znašala že 44,8, do leta 1926 pa je dosegla že celih 56 let. Ugotovljeno je tudi, da je bilo v prvih desetletjih, ki so jih preiskali statistiki, znatno manj starih ljudi, nego jih je danes. Starostna meja tistih, ki so preživeli povprečno starost, se je pred vojno gibala med 74 in 75 letom, danes pa je že med 75 in 76 letom. Zanimivo je tudi, da ženske povprečno dalje živijo nego moški in se ta razlika vedno veča v škodo moških. Danes znaša tri leta in osem mesecev, leta 1870 pa je bila še dve leti in 2 meseca. Veselo dejstvo je za one, ki stokajo v zakonskem jarmu, vsekakor to, da omožene ženske žive povprečno 5 let več nego neomožene, oženjeni moški pa povprečno 3 leta več nego samci. Kdor se tedaj oženi, si podaljša življenje. To zvišanje starostne meje je pripisati današnjim boljšim zdravstvenim prilikam in zlasti povečani skrbi za dojenčke, kojih umrljnost se je v Srednji Evropi močno — zmanjšala. Veliko premore k temu tuji redna in boljša prehrana, ki je vsaj v civiliziranih deželah običajna.

Številne smrte obsodbe v Rusiji. — Sovjetsko sodišče v Leningradu je ob sodilo radi vohunstva in ponarejanja denarja štiri osebe na smrt. Peti soobtoženi je bil obsojen na 10 let ječe. Večino smrtnih obsodb je bilo izrečenih v Ukrajini. V Nikolajevsku je bil ustreljen svečenik Mihajlovski in 4 študentje, ker so se protivili, da bi boljševiki sneli zvonove in jih prelili. V Konstantinovsku so se uprli kmetje, ko so se bližali brezbožniki njihovi cerkvi, da bi jo oropali zvonov. Boljševike so kmetje pretepli, oblasti pa so zaprle več — upornikov. V Kiewu je bil ustreljen Papuša, svoječasni vodja ukrajinskega gibanja. V Drijeprovsku so bile ustreljene štiri osebe. V vasi Solovci so napadli kmetje komunistično zborovanje in ga razbili. Oblasti so jih zaprle 15 in gotovo bodo ustreljeni.

Brezplačne dragocene darove je uvedla razposiljalna tvrdka ur. H. Suttner za svoje odjemalce. Natančneje o tem pove nova velika ilustrirana domača knjiga, katero dobe popolnoma brezplačno tudi naši čitatelji, ako jo enostavno z dopisnico zahtevajo od strokovne urarske tvrdke H. Suttner v Ljubljani št. 992. Ta domača knjiga vsebuje v ostalem brezstevilne slike, moških in ženskih ur, verižice, prstanov, okrasnih predmetov in darov vseh vrst.

Adrokat 114
Krištof Vladimir
v Slov. Konjicah
 je otvoril svojo odvetniško pisarno.

Strašni dogodki v Čžalajnoru.

Priobčil A. K.

Mandžurija je daleč od nas. Zato o lanskih bojih med Rusi in Kitajci nismo dobivali skoraj nobenih poročil, ker ni bilo posebnih poročevalcev. Še le sedaj prihajajo zanesljiva poročila o teh bojih. Prav za prav pa to niso bili boji, marveč le medsebojno uničevanje prebivalcev in njihovega imetja. Seveda so se pri tem posebno odlikovali vojaki ruske rdeče armade. Ruski list »Novoe Vremja« v Belgradu priobčuje po ruskih listih, ki izhajajo na Kitajskem, z dne 11. januarja tega leta o strašni nesreči, ki je zadela prebivalce in kraj Čžalajnor v Mandžuriji. Poročilo pravi, da je tam pognilo okrog 7000 ljudi. O boljševiških zverstvih v nekaterih drugih krajih je Slovenski Gospodar že poročal.

Dne 17. nov. 1929 je ruska artilerija silno streljala na rudniški okraj Čžalajnor. Ko je artilerija pripravila pot, je šlo v rudniški okoliš 30 tankov in 500 konjenikov. Ti so izropali postajo in zažgali še vsa nepoškodovana poslopja. Prebivalci so v divjem strahu zbežali, da bi si rešili življenje. Nekaj se jih je skrilo po polju v smeri proti postaji Cagan. Del rdeče kavalerije je napadel na četo beguncov, žensk, starčkov in otrok ter je vse poklal. Večina prebivalcev in sicer več tisoč, se je pa skrilo v podzemeljske rove, iz katerih so kopali rudo. Rdeči razbojniki so vedeli, da je ljudstvo bežalo v rove. In kaj so sklenili? Sklenili so uničiti vse ljudstvo v rovih, na način, kakor ga more izmisli sami satanska zloba brezrčnih boljševikov. Sklenili so počasi v vodi utopiti vse ljudi, ki so se skrili pod zemljo. Trdijo, da je nek tamošnji prebivalec, sovjetski podanik, na kolenih prosil načelnika rdečega oddelka, naj bi prizanesel nedolžnim ljudem v rovih. A nič ni pomagalo, rdeči so uničili vse priprave, s katerimi so odvajali vodo iz rovov ter so tako obsodili vse skrite prebivalce na smrt. Vode v rovih se je nabralo na vsaki dve uri približno dva metra, če se ni sproti odvajala. Zato si

lahko mislimo, kako strašne smrti so umrli vsi tamkaj skriti ljudje. Kako so ljudje v črni podzemeljski temi jokali, tarnali in klicali na pomoč, to je seveda skrito našim čutom.

V Čžalajnoru je tudi železniška bolnica. Rdeči divjaki so v tej bolnici poklali vse bolnike, vse ranjence in vse zdravniško osobje.

V rovu je končal svoje življenje tudi načelnik čžalajnorskih rudnikov, g. inžener Zirjukevič.

Ko so rdeči vojaki v Čžalajnoru končali svoje nečloveško zverstvo, so si izmisli novo podlost. V Hajlaru so razširjali letake in so agitirali s pozivom, da naj umorijo vse ruske priseljence, češ, da so v Čžalajnoru ti poklali kitajsko prebivalstvo. Kitajska vojaška komanda je prepovedala to agitacijo in je pojasnila ljudstvu, kdo je pravi krivec žalostnih dogodkov v Čžalajnoru.

Enako so na postaji Cagan rdeči vojaki razrušili vsa poslopja. Celi dan 18. novembra lanskega leta so z aeroplakov metalni bombe na postajo. Načelnik postaje Gavriljuk je bil težko ranjen; njegovo mesto je prevzel njegov pomočnik.

Taki nečloveški prizori so se godili v rusko-kitajskem sporu lansko jesen. Rdečim divjakom je šlo predvsem za to, da bi iztrebili vse ruske begunce, ki so se izselili v Mandžurijo. Poleg tega je pa izgubilo življenje tudi mnogo kitajskih državljanov.

V Angliji in tudi na Francoskem so se zadnji čas sklicevala zborovanja, na katerih je ljudstvo protestiralo proti preganjanju vere na Ruskem. Protestirati pa bi bilo treba tudi proti ubijanju nedolžnih žrtev, katere so padale lansko jesen v Mandžuriji. Ruski begunci izražajo proteste na svojih shodih ter zbirajo dnevne doneske za sorodnike padlih žrtev. Ruskim beguncem se pričudimo tudi drugi Slovani ter pokazimo vsaj malo vzajemnosti v sočutju za po nedolžnem padle žrtve!

Katerje iznajdbe najbolj napredujejo?

Živimo v dobi vedno novih — naravnost neverjetnih iznajdb. Na nobenem polju se ni izkazala iznajdljivost človeškega duha tako, kakor glede najnovejših priprav za bodočo vojno. Velenje tekmujejo med seboj, kako bi se zavarovale z najmodernejšim orožjem in z iznajdbami, ki so namenjene uničevanju človeškega življenja ter imetja.

Topovi izza let svetovne vojne spadajo danes v ropotarnico. Starejši topovi so igrače napram najnovejšim. Na Angleškem so zgradili pred kratkim tak-le kanon: Topova cev je dolga 6 in pol metra in orožje tehta 10 centov. — Kroglo porinejo v cev s pomočjo posebnega stroja. Doseže z neverjetno brzino višino 11 tisoč metrov ali dolžino 18 tisoč metrov. Mogoče je izstreliti tekoma minute 15 dobro merjenih strelov. Najhujše pri tem topu je to, da je ogro-

žena oklica zelo razsežna. Eden zadelek lahko uniči celo vas.

Tanke (bojni oklopni avtomobili) so v povojskih časih izpopolnili do neverjetnosti. Amerikanci so zgradili čudežje od tankov, ki lahko vozijo z brzino 47 km na uro in premagajo z lahkoto vsako višino. Velike reke niso za te moderne počasti nobena zapreka. Nadaljujejo lahko svojo pot po vodni gladini, da celo pod vodo. Poizkus na ameriški reki Hudson so pokazali, da so prevozili tanki reko na mestih, kjer je najbolj globoka in široka. Oboroženi so z 10 centimeterskimi topovi, težkimi in lahkimi strojnimi puškami in se preskrbijo lahko s prehrano za več dni.

Med letosnjimi manevri severoameriškega vojnega brodovja so preizkušali čisto nove bombe za letala. Ogromne bombe, katere so metali za poskušnjo

letalci, so eksplodirale v globini 8 do 10 metrov, kjer so oklepi bojnih ladij bolj tanki. Bombe tehtajo 10 do 12 centov. Eno od teh bomb so vrgli iz aeroplana na trdo zemljo, kjer je izkopala luknjo, ki je bila široka 35 metrov in 7 metrov globoka.

Na Angleškem gradijo čisto **nove podmornice**. Leta 1901 so gradili podmorske čolne ki so bili težki 120 ton. Danes je ponos angleškega bojnega brodovja podmornica od 3.500 ton. Njena hitrost pod vodo je tako velika, da lahko sledi glavnemu brodovju, akoravno to vozi s polno paro. Podmornica je dolga 120 metrov in 10 metrov široka. — Oborožena je s 6 15 centimeterskimi topovi. Na njej je zložljivo letalo, 12 oficirjev in 108 mož. Najnovejša iznajdba so angleške podmornice, ki tehtajo 10 tisoč ton.

Tehnika **vojnih letal** je zelo napredovala. Angleži izdelujejo letala iz jekla, ki so pa lažja nego druga navadna za potniški in tovorni promet. Ameriški inžener Handershof je izumil motor za letalo, kojega gonalna sila je zemeljska magnetična moč. Iznajdbo prikriva ameriško vojno ministrstvo kot največjo skrivnost.

Vse te naštete novotarije glede uničevanja človeškega življenja in imetja niso nič v primeri z iznajdbami na **peli lju strupenih plinov**, ki obetajo smrtno zastrupljenje ljudi v milijonskih množinah. Stroj bo prevladoval v bodoči vojni, vojak kakor neoborožen človek v zaledju bosta hrana za kanonske krogle, bombe in stupene pline.

Psi kot upregi.

Našim čitateljem je že znano, da odreče na severnih krajih vsako moderno prevozno sredstvo in je prebivalec vednega snega navezan le na psa. V zadnjem času so sicer delali poskuse z avtomobilnimi sankami, a je tozadenvno ostalo le pri preizkušnji. Najboljši in danes še vedno moderni prevoznik mrzlega severa je pes, katerega nazivajo »malamut«. Na zunaj zgledajo živali kakor naši volčji psi. So rumenkaste ali sivkaste barve, košatega repa in precej postavni. Ne lajajo po vzgledu drugih pasjih tovarišev, pač pa nekako javkajo. Glavno izhodišče severnih psov je mesto Fairbanks na severoameriškem polotoku Alaska. V toplejših poletnih mesecih se podijo živali prosti okrog, da se zletijo in naberejo moči za težavno zimsko uprego.

Si ne smemo predstavljalati, da je sanjanje s pomočjo psov kaj posebno prijetno, ampak edina možnost, da prevajajo severni narodi tovore in izdelke iz enega kraja v drugega. Pes »malamut« je svoje vrste žival, ki bi spravila slovenskega voznika ob pamet, da o potrebljivosti niti ne govorim. Predvsem se drži navade, da zgrize vse, kar more doseči z zobmi. Uniči prevozno opremo, da, celo kovinasto posodo, iz katere žre. Večina teh psov jelena, požrešna, rada popada, drugi pa so pridni, kažejo veselje do dela in so z vsem zadovoljni. Ljubijo in so udani le one mu, ki jih hrani in le tako dolgo, do-

kler prejemajo iz njegovih rok vsak danjo hrano.

Ubogajo le enemu človeškemu glasu, ki jim je znan. Svoj tek uravnavajo le po eni roki, ki jih stalno vodi in manha nad njimi z bičem, katerega pa sicer videti ne morejo in ga razčesajo na drobne kose, ako ga pri počitku gospodar ni skrbno skril.

Imajo to slabo lastnost, da se radi ustavljajo in se zagledajo v kak grm ali drevo. Ako je vodilni pes radoveden in se ustavi, postaja cela kolona in po dvajsetkrat v eni uri.

Vodilni pes, ki vleče sani kot prvi, je 10 do 12 krat dražji od vseh drugih. — Navadno je starejša žival, ali pa manjša, prebrisana psica.

Severni človek pozna tri vrste sani: Inuit, Hudson-Bay in indijanske. Najbolj praktične so Hudson Bay. So to sani iz 3 do 4 metre dolgih in na srednjem koncu zakriviljenih desek. Obe sančnici drže skupaj povprečni hodi. Tovor zavijejo v kožo severnega jelena in ga pritrđijo z jermenimi na sani. Pred sani pride eden za drugim vpreženih toliko psov, kolikor je naklada težka. Psi imajo majhne komate iz usnja. Inuit sani so iz mehkega smrekovega lesa, sančnice iz čeljusti od kita. S temi prevažajo le po onih pokrajinah, katere pokriva najbolj gladki led.

Glede izdelave najlažje so indijanske sani. Napravljene so iz brezovega lesa, povprečne deske so pritrjene k sančni-

cam z jermenimi. Sančnice in jermenje pred vporabo polijejo z vodo, da ta — zmrzne in drži led sanke bolj skupaj nego železje. Pred indijanske sani vprežo dva psa vštric in enega vodnika naprej.

Na ene sani naložijo po 300 do 400 kg. Psi tečejo na uro 6 km. Voznik, ki vodi prevoz, mora stopati poleg vodilnega psa, ker sicer bi mu cela vprega takoj ušla.

V prehrani je severni pes zelo skromen. Dobi enkrat na dan po eden in pol do dva funta (funt pol kg) posušenega ribjega mesa. (Rib je po severnih krajih zelo veliko.) Pse hranijo enkrat na dan in to še le tedaj, ko so prišli na za isti dan določeni cilj.

Psi zgledajo na zunaj dobro rejeno, v resnici so suhi, da jim šklebetajo kosti. Nikdar jih ni treba spraviti pod streho, ker prestojijo najhujše snežene burje ter meteže z lahkoto čisto pod milim nebom. Žival se uleže pred človeški šotor in se puste zamesti od snega.

Najhitrejše teče severni pes v mesečni noči, ko mu primrzne sneg na tace in ga podžiga mraz k urnejši hoji.

Trgovina s pasjo vprego je po vedno zasneženih severnih pokrajinah zelo razširjena. V omenjenem mestu Fairbanks na Alaski se vršijo vsako leto pasje tekme. Tekem s pasjo uprego se udeleži na tisoče lastnikov najboljših psov. Severni pes, ki je bil odlikovan na tekmi, je vreden do 140 tisoč Din.

Listnica uprave.

Naše slike. Današnjemu Slovenskemu Gospodarju smo priložili prvo številko Naših slik. Majhna je še ta številka in neboglenna, kakor vsak novorojenček. Upamo, da bomo že prihodnji meseč mogli pokazati, da je ta novorojenček zrastel in se razvil v krepkega dečka in da je trdnega zdravja. Upamo tudi, da bodo Naše slike kmalu veselje vseh naših bralk in bralcev. Pošiljajte nam lepe in dobre fotografije naših krajev in vasi, zgodovinskih znamenitosti (gradov, starih znamenj, razvalin itd.), svojih lepih posestev in vzornih gospodarstev, raznih dogodkov v naših krajih (gostije, zborovanja, prireditve itd.), slike in fotografije narodnih nošč, sploh vse, kar je količaj zanimivega. Kar bo primerno, bomo ob prilikih objavili. Kupujte pri trgovcih, ki oglašajo v Naših slikah in v Slovenskem Gospodarju!

»Slovenski Gospodar« stane: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrletno Din 9.—, za inozemstvo letno Din 64.—

Nove knjige.

Jugoslovanski obrtnik, glasilo Zavoda za pospeševanje obrti TOI v Ljubljani. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je sklenila na svoji plenarni seji, dne 15. novembra leta, da osnuje v svojem delokrogu poseben zavod za pospeševanje obrti. V programu dela, ki si ga je začrtal ta zavod, je rečeno tudi, da bo zavod za pospeševanje obrti podpiral strokovno glasilo, ki bo zastopalo prizadavanja in težnje zavoda. Glasilo zavoda za pospeševanje obrti, ki ga je izvolila Zbornica za trgovino, obrt in industrijo, je »Jugoslovanski Obrtnik«. Je to izključno strokovni list, ki bo skrbno

zasledoval vse pojave, ki so v zvezi z napredkom in dvigom naše domače obrti, da ga bo brez dvoma vsak obrtnik s pridom čital. List bo izhajal splošno vsakih 14 dni, veljal pa bo celoletno 25 Din, polletno 13 Din, četrletno 7 Din, posamezne številke pa bodo vsejale 1 Din. Uredništvo se bo potrudilo, da pridobi za sotrudnike naše najboljše moči in strokovnjake; obrtniki, tudi podeželski, pa naj list podprejo z načrtnino.

Citatje . . . »Toda prepogosto ljudevijo tako priovedovanje, take ljudi, od nekdaj jih je ljubilo in v svoji ljubezni je preprost človek zdrav konervativec. Zato bo ljubilo tudi to zgodbo iz svetovne vojne . . .«, tako piše »Slovenec o povesti »A njega ni . . .«, ki je našla širom Slovenije že mnogo priateljev. Nabavite si jo čimprej, da ne bo morda prepozno. Dobi se v obeh Cirilovih knjigarnah v Mariboru ter v knjigarnah v Celju. Stane samo 15 Din.

Trdne cepljenke, jamčeno rašne, zdrave in sortno čiste dobite pri drevesnici Dolinšek — Kamnica, p. Maribor.

123

NOV SANATORIJ

Ženske bolczni v Mariboru

Špecialist za ženske bolezni in porode Dr. Benjamin Išavac v Mariboru se je preselil na konec Prešerneve ulice, ki se pričenja pri veletrgovini Turad v novoizgrajeni sanatorij ob Tomšičevem (prej Kokošinekoviem) drevoredu in ordinira vsak dan od 9—11 ure do poldne in od 3—4 ure popoldne.

Gospodarska obvestila.

Kolje za vinograde in za sadno drevje, kakor vsake vrste rezan les prodaja ali zamenja za dobro vino Franjo Gnilšek, Maribor, Razlaga ulica štev. 25. 1376

»Flugske kose s kosirjem I. VIDEMŠEK, MARIBOR, Koroščeva cesta 36. 110

Radi naznanil sejmov. Svojčas je priča Slovenski Gospodar naznanila sejmov. Datume sejmov je posnemal po Mohorjevem koledarju in praktiki. Večina sejmskih dni je bila v obeh omenjenih virih napačna in je priromalo na uredništvo vse polno ugovorov od strani občin, da nepravilne objave samo škodujejo in smo morali potem objavljati poprave, kar je povzročalo cele kolobocije. Ker pa nekateri naročniki želijo sejmska naznanila, jim sporočamo, da bo te dni izdala Trgovska zbornica v Ljubljani čisto pravilni in zanesljivi seznam sejmov. Ko bo imelo uredništvo enkrat ta dobrvir v rokah, bo začel Slovenski Gospodar zopet z zgoraj omenjenimi naznanili.

Nabiranje članov Kmetijske družbe — **po daljšano do 15. februarja tega leta!** Na željo številnih podružnic, ki še niso mogle pobrati članarine za letošnje leto od vseh priglašenih članov, je glavni odbor za letos izjemoma podaljšal prej označeni rok do 15. februarja tega leta. S tem je podana možnost, prisopiti k družbi, tudi tistim, ki dosedaj še niso imeli prilike poravnati s svoje obveznosti. Članarina znaša za celo leto 1930 le 20 Din in je ta znesek obenem naročnina za »Kmetovalca«. Opazarja se, da je sprejem člana vezan na vplačanje članarine in da se ta še le tedaj vpisi v družbene imenike, ko je družba njegovo članarino prejela. Član družbe lahko postane vsaka oseba. »Kmetovalca« 1. številko od 15. januarja tega leta so prejeli vsi lanski člani. Od letos na novo priglašenih pa le tisti, ki bodo pravočasno poravnali članarino. Pri nekaterih od teh se bo pa pošiljatev nekoliko zakasnila, ker je bilo tehnično nemogoče vse dosedaj prijavljene člane pravočasno vpisati v imenike. Načelstva so dolžna, da nemudo-

ma poberejo članarino od zamudnikov in jo skupno dopošljejo družbi. Ne smejo odkloniti nobenega novega člana, ki se je za to priglasil. Vsak seznam mora biti potrjen od županstva, da odgovarjajo redni člani § 5. zadružnih pravil. Vsi bivši člani zamudniki se pozivljajo, da takoj poravnajo članarino pri pristojni podružnici. Vsak zaveden kmetovalec mora postati član Kmetijske družbe, ki je bila zanj ustvarjena in deluje za njegove koristi. Čim večje število pravil kmetovalcev bo ta zapusta, tem uspešnejše bo njeno delovanje. Zato je tudi dolžnost vsakega člana, da pridobi druge kmetovalce, še nečlane, za vstop v njih stanovske organizacijo. — Kmetijska družba v Ljubljani.

Enednevni tečaj za rez v vinogradu se vrši v pondeljek, dne 10. februarja tega leta v vinarski in sadarski šoli v Mariboru. Pouk je teoretičen in praktičen ter traja od 8. do 12. in od 14. do 18. ure.

Otvoritev kmetijskega tečaja v Št. Ilju pri Mislinju, ki se je vršila na slovesen način ob prisostvovanju zastopnika glavarstva in č. g. župnika Roškarja je prav dobro uspela. Udeležilo se je 56 poslušalcev, gospodarjev in mladeničev ter tudi par za gospodarski napredok vnetih učiteljev in učiteljic. 43 udeležencev se je vpisalo kot stalni obiskovalci tečaja. Višji vladni pristav g. Eilert je v imenu politične uprave pozdravil prireditev ter je prav prepričevalno utemeljil potrebo kmetijskega tečaja. Kmetijski referent Wernig je začrtal program in obrazložil vrstni red posameznih predavanj. Upati je, da ta kmetijski tečaj tudi pri nas ne bo ostal brez uspeha in da bo našemu ljudstvu poleg koristnih gospodarskih naukov dal predvsem pobudo in smernice za gospodarski napredok.

Slovenjgrader. V nedeljo, dne 12. januarja se je vršilo v dvorani okrajne hranilnice prav dobro obiskano zborovanje Kmetijske podružnice. Zborovanje je otvoril predsednik g. Arik, nakar so o delovanju podružnice poročali v globoko zasnovanem govoru: g. dekan Ivan Jurko, spominjajoč se na nepozabnega umrlega člana podružnice g. ravnatelja Vrečkota in g. blagajnik Vavpot. Kmetijski referent g. Wernig pa je podal in obrazložil smernice naše

Zakaj se
še vedno
mučite

z menjanjem in trenjem perila, ko vendar z Schichtovim RADIONOM lahko tako enostavno in udobno perete? Način je sleden:

1. Običajno namakanje preko noči.
2. Raztopili Schichtov RADION v mrzli vodi in perilo 20 minut prekuhanji.
3. Perilo najprvo v topli, nato večkrat v mrzli vodi dobro izplakniti.

Poskusite sami enkrat in uverili se boste, da Vam nobena stvar ne priporomore do tako lepega perila kot

**Schichtov
RADION**

bodoče stanovske zastopnice — prenovljene Kmetijske družbe. Število članov slovenjgradske podružnice jo poskočilo predvsem po prizadevanju gg. Vrhnjaka, Vavpota in Ovčarja od 50 na 180.

Redni občni zbor Sadarske podružnice ▼ Ptju se vrši na Svečnico, dne 2. februarja tega leta ob 10. uri dopoldne v prostorih župana Brenčiča. Na dnevnem redu je: poročilo odbora, volitve in poučno predavanje. Obenem se razdelijo odlikovanja vzornim sadjarjem.

Središče ob Dravi. Gospodinjska šola. Razstava 2. februarja. V tihem Ozmcovem domu v Obrežu so se naselile pred pol letom č. šolske sestre iz Maribora in tih dom je postal

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Dr. O. Ilaunig:

Razpoloženje se je razvijalo kakor pri tej mizi, tako tudi pri drugih vedno bolj, saj se je zato skrbelo, kajti strežaji so donašali iz kleti najboljša vina, da so žarela vsem gostom lica od razigrane volje.

A vsakega veselja je enkrat konec. Solnce, ki se je pokazalo po jutranjem hudem nalivu na jasnom nebu, se je že poslovilo od danes tako veselega mesta ter poslalo kot pozdrav svoje zadnje žarke črez Schlossberg, nato pa zatonilo za goro. Vlegel se je mrak na cesto. Vedeli so pa, da želi Njegovo Veličanstvo mir, ker zdravje mu ni bilo najbolj trdno in tudi drugi nujni posli so zahtevali počitka.

Tako se je polagoma začela prazniti dvorana. Grof Viljem Tatenbah je že imel pripravljen voz za svoje goste pred širokim izhodom iz grada.

Spošljivo je poljubil grof Ivan Erazen Ta-

tenbah grofici Zrinjski roko, ki mu jo je pustila za trenutek, čutil je, kakor bi rahlo pritisnila svoje prste v njegovo dlan. Nato pa se je vsedla v voz zraven svojega soproga.

Kmalu nato se je odpeljal tudi grof Erazem Tatenbah sam s svojo soprogo v svoje stanovanje Lugek na Glavnem trgu, ne da bi spregovoril z njo kakšne besede.

Tisto noč je grof Erazem Tatenbah ni dosti spal, vedno mu je bil pred očmi obraz lepe grofice Ane Katarine Zrinjske, gledal so ga še vedno njene žareče oči tako pomembno, tako vprašajoče.

Na gradu Riegersburg.

Krasna žena, zapeljiva!
Biseri v zlatih blešči ji laseh,
Mokra ji luč iz oči trepeče;
Sladek na ustnih se zible je smeh,
Smeh, ki obilost obeta slasti,
V srci želje, hrepeneje budi.

Stritar.

Kako ponosno stojiš vendar ti veličastni grad tam na visoki črni skali in gledaš zmagovalno

**Za dolge
zimske
večer**

so

Karl Mayer

spisi najbolj kratkočasni. Izšli do zdaj trije zvezki
po Din 13—
v Cirilovi tiskarni
Maribor. Čitaljet

dom veselja, dom življenja in živahnega dela. V njem imajo dekleta gospodinjsko šolo. Človek skoro ne more verjeti, kako lepo služi ta kmetska hiša vzvišenemu namenu. Ko prestoši prag hiše, kjer je še pred kratkom gospodinjila dobra, gostoljubna Ozmecova Mica, zaledaš v kuhinji krepka, zdrava, mlada dekleta v belih predpasnikih in belih avbicah. Z veliko resnostjo in vestnostjo so zaposlene pri raznih kuhinjskih opravilih. Vsaka ima svoje delo, ki jim ga odkaže kot čebelica pridna sestra učiteljica. Tako je vse snažno in okusno, da bi človek kar čakal tako dolgo, da bo kuhanio in pečeno! — V sobi pa šivajo, krpajo, vežejo in se bavijo z raznimi ročnimi deli, ki jim ne vem imena. Zopet pod nadzorstvom druge sestre šivilje. Popoldne poslušajo predavanja iz veronauka, vzgojeslovja, vrtnarstva, živilstva, sploh vse pride na vrsto, kar rabi vzorna gospodinja. Z mladih obrazov sije zadovoljnost in sreča in ni čuda, če si pri tem lepem in koristnem delu večkrat ubranjo zapojejo. Samo eno žalost imajo gojenke te dni. Koncem januarja se prvi tečaj zaključi. Kmalu bo konec srečnih uric. Hočejo pa tudi drugim pokazati, česar so se v 10 tednih naučile. Zato priredijo na Svečnico, dne 2. februarja razstavo. Kdor le more, naj si jo ogleda in prepričal se bo, kako važno in veliko delo vršijo med nami tako tihi in skoro neopazeno, a tako požrtvovalno čč. šolske sestre. Ob 3. uri popoldan na Svečnico bo ravnotam kratka zaključna prireditev. Z deklamacijo, govorji in petjem nastopijo tudi gojenke. Prihodni torek, dne 4. februarja tega leta se otvoriti drugi tečaj.

Loka pri Zidanem mostu. Dne 26. januarja tega leta je prišel iz Ljubljane g. inž. Lah, ravnatelj Kmetijske družbe, predavat tukajšnjim kmetovalcem o kmetijstvu. Razložil je delovanje Kmetijske družbe in koristi članov, ki jo imajo od nje. Nadalje je predaval o umnem gospodarstvu, za kojega danes ne zadostujejo samo pridne roke, temveč so potrebne tudi dobre glave. Grajal je slaba gnojišča, katerih je pri nas še veliko, kjer deževnica odvaja gnojila, ki so prepotrebna za zboljšanje kmetijskega gospodarstva, priporočal na pravo vzornih gnojišč in gnojničnih jam, razložil gnojenje z umetnimi gnojili, katere vrste za posamezne rastline in koliko na oral, priporočal rabo različnih kmetijskih strojev ter tolmačil velike uspehe istih. Ob koncu je predsednik tukajšnje podružnice g. Novak Ivan sprožil vprašanje zavarovanja živine, nakar je g. ravnatelj dal nasvet samopomoči, katera je v tem, da si kmetovalci v manjšem okolišu

s prilbiljno 400 glavami goveje živine ustavijo zavarovanje. Kmetovalcev se je tega stanovsko poučnega predavanja precej udeležilo in vztrajali so nad poldrugo uro. Želimo si večkrat slična predavanja.

*

Pred zborovanjem vinogradnikov v Beogradu.

Dolžnost me veže, da kot praktični vinogradnik in kletar opomnim mero-dajne kroge v očigled vinogradniškemu kongresu v Beogradu na sledeče:

Grof Sternberg iz Čehoslovaške je izrekel leta 1910 ob priliki določitve novega zakona sledeče besede: »Negujte vino, tega odsposlanca solnca, kojega potrebna kislina zanaša nebeške rože v trdo stiskana človeška srca.«

Danes bi morali reči: »Uničite tega ukletenega zajedalca, ki se je utihotal v obliki vode, spirita in drugih kemičnih primesi preko marsikaterih kletnih stopnic.«

Predvsem moramo začeti pri produkciji v vinogradnih krajih s kritiko vinskoga pridelovanja. In to kritiko sem skušal skrčiti v naslednje uvaževanja vredne točke:

1. Omejitev vinogradništva na vsa lepa južna poobočja, kjer se nikakor ne izplačajo druge poljedelske rastline. — Radi tega bi moral zabranjevati poseb. zakon rigolanje na mestih, kjer bi prav dobro uspevala pšenica, travniki, detelja ali koruza. Na teh mestih bi se naj zabranila vinska proizvodija s podvojnim ali potrojenim vinskim davkom.

2. Kakovostna izbira sort po praktičnih, v dotičnem kraju preizkušenih strokovnjakih pri napravi vseh bodočih novih vinogradov. Le na ta način bi se dala doseči tipična, čista in buketna vina.

3. Redna opozarjanja o negi in posebno še o gnojenju vinogradov in o tem združenim pokončevanjem raznih škodljivcev.

4. Poduk vinogradnikov glede vinogradnih opravil pred trgovijo, o njihovih

vi moderni izvršitvi in predvsem o vrednju naprešanega pridelka.

5. Nadaljnje ravnanje z zavretimi vini, predvsem s finimi sortnimi vini v steklenicah.

6. Odprava luksuznega ali posebnega davka na naravno čista, sortirana vina, na z varstveno znamko zaščiteni vina v steklenicah. Le v tej obliki je mogoč konzum pristnih ter zrelih vin.

7. Gojenje namiznega grozdja in skrb za povzdrogo izvoza svežega grozdja v bližini izvoznih središč. Treba izpolnit vse predpogoje za izvoz in konkurenčno zmožnost našega grozdja.

8. Predvsem bo treba gledati na to, da naše vinogradništvo ne bo preveč obremenjeno z davki kakor še vrste koli.

9. Vinski zakon se mora raztegniti in prilagoditi vinski zakonodaji sosednih držav, kamor bi se naj uvažal naš vinski pridelek.

10. Organizacija za prodajo in reklamo naših vin v inozemstvu.

11. Državni krediti in državne podpore našim vzor kletem v inozemstvu. Za te kleti bodo potrebeni posebni strokovnjaki in nadzorstveni organi.

12. Železniško ministrstvo bi naj zgradilo posebne vagone z izoliranimi stenami proti vročini in mrazu, da bo mogoče pošiljati brezalkoholne mošte, grozdje in sadje v poletnem in zimskem času.

Želeti bi bilo, da bi vinogradniški kongres v Beogradu vse pravkar navedene točke vzel v pretres in izposloval njih udejstvitev navzgor in pri navadnih vinogradnikih.

Franjo Rudl.

Otvoril sem nov Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49 (tik gimnazije), tel. 2358. Sanatorij je moderno urejen, zlasti za operativne slučaje, ima centralno kurjavo, vsaka soba toplo in mrzlo vodo. Diatermija, višinsko solnce, ultra-rudeča žarnica, tonizator. — Izbira zdravnikov povoljna. Cene zmerne. — Primarij dr. Černič.

56

daleč na okoli kakor kralj na trdnem prestolu, katerega ne more doseči nobena sovražna sila. Daleč gledaš proti severu, kjer se dvigajo visoke gore, prijazno se oziraš proti vzdohu, kjer se razprostira nepregledna ravnina, od juga pa se ti smehljajo valoviti hribček z belimi cerkvicami in hrami, tam, kjer je raj Štajerske, slovite Slovenske gorice.

Kako te vabijo v svoj objem, v vinograde, obložene s sladkim grozjem; a ti se ne ganeš, nočeš zapustiti vzvišenega mesta, saj sam gojiš žlahnto trto ob svojih obronkih.

In sem od zapada te pozdravljam visoke gore na Štajersko-koroški meji. Toda daljna je ta pot in rajši tukaj kraljuješ, da te občudujejo vsi, ki prihajajo od blizu in daleč.

Stojiš tukaj kakor bi bil na večni straži — in to je tudi res. Že slavni Rimljani so poznali važnost te točke ter postavili tukaj obrambne zidove. Še bolj pa je postal ta grad važen, ko so začeli vpadati krvolčni Turki v krščanske dežele. Tedaj si stal mogočen in trden, in nobena sila ti ni bila kos. Pa saj tudi lahko, kajti prodreti bi moral skozi sedem obrambnih zidov, predno bi prišel do trdnjave same — krone celega gradu. Tudi izstradati bi je ne mogel, saj celih 25

oralov zemlje je med varnim zidovjem in dobra mrzla voda v globokem studencu ne usahne nikdar.

Bilo je tedaj preskrbljeno za vse, da se sovražnik ni mogel polasti te važne postojanke. Pač je gledal Turek na svojih pohodih proti ponosni trdnjavi, poskušal je, da bi jo dobil po izdajalcu, a vsi naporji so ostali brezuspešni.

In tako stoji ta grad še vedno v vsej svoji veličastnosti kot živa priča davne obsežne zgodovine, ki se je odigravala pod njim v okolici in v njegovih obsežnih prostorih samih.

Za časa bivanja plemenitašev iz vseh strani Štajerske v njenem glavnem mestu so se shajali znanci ter prijatelji v Gradcu in po graščinah v bližini mesta. Saj se je nudila za to prilika, kajti sedaj so bili v središču Štajerske, Bog ve, kdaj se zopet snidejo, ker potovanje tedaj ni bilo tako prijetno.

Sopoga grofa Erazma Tatenbaha Judita Eleonora je bila velika prijateljica Regine Galler, od leta 1688 poročene Pürgstall. Njena mati, tedaj vdova, znana Elizabeta Galler je bila tedaj lastnica tega gradu.

Regina Purgstall je povabilo svojo prijateljico grofico Judito Tatenbahovo na grad svje-

NA POLJANI

najboljša Meškova povesti zopet na razpolago. Vsakodnevno v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Potreba snaženja sadnega drevja.

Ko posadimo drevesce na stalno mesto, si ne smemo misliti, da bo odslej popolnoma preskrbljeno od narave. — Razumljivo je, da je rentabilnost dresa odvisna v prvi vrsti od vremenskih prilik, vendar v veliki meri more vplivati na to tudi sadjar.

Poleg raznih drugih sadjarskih opravil je tako potrebno tudi čiščenje ali snaženje sadnega drevja. Večina nasadov naliči bolj gozdu nego sadonosniku. Veja prerašča vejo, opažajo se odrgline, ki se v kratkem času spremenijo v bolezni raka. Če opazujete poleti drevo s pregosto korno, vidite, da listje v senci rumeni, je prejedeno in slično. Takšna pregosta krona je pravo gnezdišče škodljivcev. Tudi listje na drevesu ima velik pomen. Listje služi drevesu kot pljuča in kakor želodec človeku. Ono ustvarja hrano za človeka in živali. Delovati pa mora list pravilno le takrat, ako je izpostavljen svetlobi. Zato bodi naša skrb, da ima svetlo zračno korno, ker pri tem nima škodljivci tako ugodnega zavetišča in tudi listje lahko opravlja svojo nalogu. Sadje s preostih dreves je popolnoma zakrsljavljeno, večinoma napadeno po škrupu (krastavo). Takšnega sadja seveda ne spravimo lahko v promet.

Preden začnemo z delom, si moramo biti na jasnem, kaj naj odstranimo. — Prvo, kar moramo storiti, je, da odzaganamo vse suhe ali napol suhe veje. — Posebno letos je to važno, ker je na posledici lanske zime odumrlo mnogo vej. Tekom poletja ste opazili, da je v najlepšem zelenju veja začela veneti — umirati. Vse to je posledica zime. To priliko so takoj porabili majhni 3 mm veliki hroščki, takozvani lubadarji. Ličinke teh hroščev vrtajo namreč med skorjo in lesom ter žrejo tisto staničje, ki se nahaja med lesom in skorjo. Rast veje je nemogoča — začne se sušiti. — Letos je opažati v sadonosniku vse pol-

no te golazni. Posebno žolne, detelji in brglezi marljivo lučijo takšne veje, dobro vedoč, da najdejo kaj za lačni želodec. Veje, kjer se nahaja ta mrčes, je po snaženju takoj sežgati, da ličinke nimajo prilike se preobraziti v — hroščke, ki dajo zopet mladi zarod.

Nadalje je potrebno odstraniti vse one veje, ki rastejo navpično v korno in drago voje. Pri vejah, ki se križata, je treba brezpogojno eno odstraniti. Izredčiti je treba tudi veje, ki stoje pregosto, da dobi sleherna vejica dovolj svetlobe in zraka. Drevo, kjer je zagospodarila bela smola (lim), je treba pomladiti. Ako obiramo samo one zelene izrastke, ga s tem ne uničimo, ker ima korenine, zarasle globoko v les. Zato je najboljše napadene veje pomladiti, to se pravi, jih odrezati nad kakšno primerno stopejo voje.

Pri snaženju se skoraj v splošnem ne postopa s potrebno pažnjo. Tudi še pri boljših kmetovalcih je videti po snaženju polno začesnjene mest ali dolgih štrcljev. Na takšnih mestih se naselijo trohnobne glivice, nastanejo vdolbine, ki drevesu zelo škodujejo. — Vejo je treba previdno odrezati, da se nam ne začesne. Kakšen meter nad vznikom vejo odrežemo. Nato štrcelj odžagamo najprej od spodnje in še le nato od zgornje strani. Tako bo veja brez škode odrezana. Vejo je treba odžagati na onem mestu, kjer se vidi majhen obroček; tu je nakupičena rezervna hrana, zato rana lažje zaceli. Rano moramo gladko obrezati na zunanjem robu, ker hitreje in lažje zaceli. Dobro je, če manjše rane zamažemo s cepilnim voskom, veje pa s katranom, da preprečimo trohnenje. Posledica puščanja prevelikih štrcljev so številne vdolbine na drevescu. Nevarnost je, da se tukaj drevo prelomi. Če že ima takšne dupline, jih zalijemo s cementom. Snažimo lahko sedaj vsa sadna plemenita razen orehov. Te je najboljše snati poleti, ko so zeleni, ali pa okrog novega leta.

Sedaj, ako ni vreme premrzlo, je pra-

Brez škode lahko perete samo z milimi!

Omečajte vodo z navadno sodo, vsled česar boste prihranili na potrošnji mila. Izbirajte pa vedno le ono, na katero se lahko zanesete. Ne pozabite pri tem na

TERPENTINOVO MILO »GAZELA«.

vi čas za obavljanje tega dela. Navadno se odlaša do pozne spomladi, ko čaka kmetovalca polno drugega dela, takrat pa se na to važno opravilo navadno pozabi. Potrebno bi bilo, da bi se ob času snaženja spomnili tudi obcestnih nasadov, ki delajo zlasti na tujca slab vtis. Sadno drevje ni samo znak marljivosti, ampak v njem se tudi izraža vrednost dotičnih kmetovalcev.

Spomladno gnojenje.

Spomladi zahtevajo rastline za svoj razvoj obilo lahko dostopne hrane, kajti od tega je v največji meri odvisen tudi pridelek. Izmed redilnih snovi je tedaj najbolj potreben dušik, ki povzroča rast vseh zelenih delov rastline in tvori s tem podlagu za njeno celotno rastno dobo.

SVEČE

kupite v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU, KOROŠKA CESTA 5.

cerkvene vseh velikosti, navadne, voščene Ia, IIa in IIIa, slikane —

materje, kajti vročina v mestu je bila v tistem času neznotorna.

Da sta bila seve povabljeni tudi grof Erazem Tatenbah in njegov stric Viljem, je razumevno. Ker pa slednji ni hotel pustiti svojih gostov iz Hrvatskega samih, so sprejeli tudi ti vabilo; ali je na to opozoril grof Ivan Erazem Tatenbah, kronika sicer ne pove, a misliti si to moremo, kajti od dneva, ko je spoznal grofico Zrinjsko, je bil vznemirjen, za kar pa ni vedel pravega vzroka. Iskal je zopet priložnosti, da bi se sešel z oboževano grofico. —

Bil je lep dan sredi julija, ko so se zgodaj odprla Železna vrata, skozi katera se je peljalo več vozov in zdirjalo nekaj jezdecev.

Bila je družba, namenjena na pot v grad Riegersburg.

Okoli poldne je zatobil grajski vratar iz visokih lin v znamenje, da prihajajo gostje.

In res, dol v dolini pri križu se je videla vrsta vozov ter jezdecev, ki so se pomikali po potu proti gradu. Odprla so se vrata in skozi nje je stopila cela vrsta gostov. Trajalo je dalje časa, da so dospeli skozi sedem vrat na vrhu gradu, saj tudi grad sam je v visočimi 478 metrov.

V takozvani rimski dvorani je sprejela last-

nica Elizabeta Galler svoje goste. Bila je visoke postave, približno 40 let stara, zelo lepa in plemenitega obraza, ki je tudi kazal odločnost, neustrašenost, nekaj viteškega, da celo bojevitega. Ljubila je stare šege in običaje, zato je tudi dala leta 1648 pokopati svojega strica Žiga barona Wekslerja na način, kakor se je to izvrševalo v srednjem veku. Ljubila je tudi lov, to ji je kaj ugajalo, in tako je prišlo tudi več gostov, ki so imeli s tem zabavo.

Prišli so nam že znani gostje oba grofa Viljem Leopold in Erazem Tatenbah, le-ta s svojo soprogo, grofa Frankopan in Peter Zrinjski s svojo soprogo, katero je Regina Purgstall še posebno s svojim soprogom Ernestom baronom Purgstall pozdravila.

Od plemenitašev so še došli: oba grofa Trautmannsdorf in Kolonič, ova viteza reda Maltezanov ter grofica Khisl, mlada, lepa in duhovita vdova, ki je na tihem oboževala grofa Trautmannsdorfa; ta ljubezen pa je bila brezupna, ker oboževani razen svojega plemstva ni posedoval ničesar.

Kot zadnja sta bila Krištof Ignac pl. Abele Lilienberg, komornik Njegovega Veličanstva, ki je tudi bil v cesarjevem spremstvu ter Peter

Vsek kmetovalec dobro ve, če gnoji spomladji, da postane trava bolj temno-zelena. Tu je učinek lahko užitnega dušika v gnojnici. Isto doseže s čilskim soliterom. Torej morata obe gnojili vsebovati isto redilno snov za rastline, to je dušik v lahko dostopni obliki. — Hlevski gnoj in nekatera druga umetna gnojila vsebujejo tudi dušik, toda ne v tako lahko dostopnem stanju.

Na podlagi številnih poskusov se je dogناло, da sta izmed vseh dušičnih gnojil samo gnojnica in čilski soliter hitro učinkujoči gnojili, ki jih lahko vsak čas, predvsem pa v začetku rastlinskega razvoja najuspešneje uporabljamo. Ker pa ne moremo pridobivati toliko gnojnico, kolikor bi je rabili, zato ta kot stalno gnojilo ne prihaja v poštov. Primorani smo torej, posebno spomladji za setve rabiti čilski soliter. Tega gnojila se uporablja pri nas od leta do leta več, ker so kmetovalci uvedeli, da so po njem prideiki znatno večji. Zato nam je postal tudi pravo spomladansko gnojilo.

Kaj pa je čilski soliter?

Čilski soliter je kuhinjski soli podobna sol, ki se prav hitro navzame zračne vlage in topi, zato ga je hraniti na suhem prostoru. Pred raztrošenjem ga je dobro zdrobiti, kajti čim drobnejši je, tem bolj učinkuje. Trosi se ga lahko po zelenih rastlinah, toda te ne smejo biti vlažne ali mokre po megli ali dežju, ker bi se tedaj nežno zelenje osmodilo.

Katerim rastlinam ga je najbolje trositi, da bo dal največji dobiček? Spomladji prihaja v poštov posebno ozimina. Vsakega kmeta najbolj skrbi, kako mu bo ozimina prezimila: — pšenica, rž, ječmen. Marsikje jo je mraz ali srež razredčil; nekatera njiva ni mogla biti jeseni dovolj pognojena, zato se je žito slabodraslo itd. Taka žita najpreje popravi čilski soliter, ker se po njem močno obrastejo in bujno poženejo. Potrosimo ga na ha le 130 do 150 kg, na oral pa 80 do 90 kg. Ta množina popolnoma zadostuje za spomladano gnojenje žit.

Ker se tako male količine na tako obširnih ploskvah le težko dajo enakomerno trositi, je priporočljivo, da tej množini primešamo enako količino lesnega pepela, ki tvori obenem malo gnojenje s kalijem. Ozimini potrosimo čilski soliter čimprej spomladji, takoj ko sneg skopni, oziroma ko je začela poganjati.

Nič manj važno ni gnojenje jarine. Potrosimo ga ravno tako kakor ozimini in sicer boldisti ob setvi, boldisti 8 do 10 dni pozneje. V obeh primerih nam bo prav dobro učinkoval.

Pozneje pridejo na vrsto okopavine: koru-

za, krompir, pesa, ki so za naše kmetijstvo izredno važne gospodarske rastline. Te rabijo posebno mnogo dušika, ker morajo tvoriti obilo zelenih listov in steblovja.

Ker potrebujejo mnoga hrane, zato jim tudi vedno gnojimo s hlevskim gnojem. Pod vzlic temu jim še vedno primanjkuje dušik za začeten razvoj, zato so tudi za čilski soliter izredno hvaležne. Za nje vzamemo nekoliko več in sicer 250 kg na ha ali 150 kg na oral.

Še nekatere druge rastline so prav hvaležne za čilski soliter. Tupatam dobimo zelo zanesljene in zapuščene travnike, ki jih ne moremo tako hitro spraviti kvišku. Tu nam soliter prav dobro služi. Vzamemo ga samo 150 kg na ha ali 90 kg na oral.

Mnogo bolj dragocena je trta, ki uživa pri naših vinogradnikih največje spoštovanje in ljubezen. In vendar, koliko vinogradov peša vsled pomanjkanja hlevskega gnoja. Tem ne moremo drugače pomagati kakor z umetnimi gnojili in od teh ima največji uspeh čilski soliter, s katerim si dobro opomorejo celo hriboče trte, ki jih je vinogradnik že obsodil na smrt. Trte po čilskem solitru prav kmalu odženjo ter nastavijo obilo zaroda. Da se v trsniah, drevesnicah in vrtovih že davno rabi čilski soliter, je itak dobro znano. Naši hmeljarji že davno poznajo njegovo vrednost v hmeljnikih in ga tudi primerno cenijo. Žal so današnje cene hmelja velika ovira za močnejšo uporabo tega gnojila za hmelj. Vzlic temu jih je še mnogo, ki hočejo z njim vzdrževati hmeljske rastline pri moči.

Čilski soliter se dobi povsod tam, kjer prodajajo umetna gnojila. Tako ga ima v Mariboru v zalogi skladische Kmetijske družbe, Meljska cesta 12, v Celju pa isto skladische pri kolodvoru itd. Priporočamo kmetovalcem, da si ga čimprej nabavijo, da ga bodo imeli pri rokah tedaj, ko ga bodo rabili. Uspeh gnojenja z njim jim je zajamčen.

Sprejme se takoj priden pekovski učenec pri Andreju Rakuš, pekovskem mojstru, Sv. Urban pri Ptaju.

leta	milj. Din	milj. ton
1924	9534	3.92
1925	8904	4.40
1926	7816	4.88
1927	6400	4.25
1928	6445	4.53
1929	7921	5.33

K povečanju izvoza v lanskem letu je najbolj prispeval izvoz koruze in pšenice. Ta izvoz je lani znašal preko 1 in pol milijarde dinarjev, dočim je leta 1928 dosegel komaj 420 milijonov dinarjev, leta 1927 pa 533 milijonov dinarjev. Preko ene milijarde dinarjev od skupnega presežka našega izvoza proti letu 1928 odpade na povečan izvoz koruze in pšenice. Omeniti je tudi povečan izvoz svežega sadja, sočivja in povrtnine. Kar se tiče izvoza živine, je treba ugotoviti, da je znašal v zadnjih 3 letih v milijonih dinarjev:

izvoz	1927	1928	1929
konj	91.1	89.5	88.8
goveje živine	354.5	283.6	279.7
svinj	518.0	323.6	334.1
drobnice	121.5	139.1	133.0

Kakor se iz tega vidi, naš izvoz živine od leta 1927 se ne zboljuje, pa tudi bistveno ne pada. Povečal pa se je izvoz svežega mesa, in sicer od 220 milijonov dinarjev v letu 1928 na 264 milijonov dinarjev leta 1929. Izvoz jajc pa je zadnja štiri leta v stalnem padanju, leta 1926 se je izvozilo iz naše države jajc v vrednosti 654 milijonov dinarjev, lani pa za 454 milijonov dinarjev. Kar se tiče lesa, smo zadnja tri leta izvozili v milijonih dinarjev:

	1927	1928	1929
drv	127.6	130.5	142.6
gradbenega lesa	885.4	1184.0	1398.0
pragov	135.0	136.6	170.8
lesnih izdelkov	62.3	91.9	118.7

Skupna vrednost izvoza in lesnih izdelkov je lani dosegla 1 milijard 830 milijonov dinarjev. Dvignil se je tudi izvoz bakra od 275 milijonov leta 1927, odnosno 314 milijonov leta 1928 na 449 milijonov lani. Dvignil se je tudi izvoz cementa od 116 milijonov (1927), od-

IZVOZ NAŠE DRŽAVE I. 1929.

Iz uradnih podatkov posnamemo, da je izvoz naše države leta 1929 znašal 5.239.866 ton v vrednosti 7.921.7 milijon dinarjev, je torej proti letu 1928 večji po teži za 17.7%, po vrednosti pa za 22.9%. Zadnja leta je naš izvoz znašal:

Volk, tedanji namestnik župana mesta Gradca, doma iz Švice, po rodu neplemenitaš, a drugače veleučen in posebno v pravnih zadevah jako podkovan.

Le-ta dva je posebno prijazno pozdravil baron Ernest Purgstall, saj je imel kot vladni svetnik z obema opravkami.

Bil pa je danes tudi poseben povod za slavljenje, saj njegova soproga je obhajala sedemnajsti rojstni dan in zato je bil tem bolj vesel, da je došla takoj odlična družba. Še celo z ognjevitim Krištofom Frankopanom se je kmalu spriznjnil, češ, kar je bilo v deželnih hiši, je bila stvar naziranja, kar pa ne sme motiti družabnih vezi. Baronu Purgstall je moral tudi ugajati, kajti grof Frankopan je bil posebno dobre volje ter je tudi pozdravil današnjo slavljenko kakor tudi lastnico mogočnega gradu s tako izbranimi in obenem laskavimi besedami, ki so vzbudile občeno pozornost in priznanje.

Po prvem sprejemu in razgledovanju krasnih prostorov ter razgleda na vse strani se je zbrala družba v veliki obednici, da se veselijo z gostiteljico ter njeno hčerjo današnjega dne.

In zopet je naneslo tako, da je dobil prostor zraven grofice Zrinjske grof Erazem Tatenbah

Izhaja vsak teden? primaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlage ter druge podobe verske članke razstavljate pa tudi lepo povest "Otreke naše ljube Gospe" in mizne zgodbe za dečje. Stane mesecno le 2,- Din. (letno 24,- Din.). Še danes si naročite Nedeljo po dopisnicu na naslov:

Uprava NEDELJE, Maribor, Slovenskova trgu 26.

Ste naročeni na list

"NEDELJA"

nosno 132 milijonov (1928) na 164 milijonov v lanskem letu.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 25. januarja so pripeljali špeharji 70 voz 226 zaklanih svinj. Meso so prodajali po 15 do 27 Din, slanino 18—22. Kmetje so pripeljali 18 voz sena, 12 voz otave in 4 slame. Seno je bilo po 75—95, otava 80—100, slama 65—70 Din. — Krompir 0.80, čebula 2—2.50, zelje, ena glava 1—3 Din. Česen 12—14 Din. Kokoš 35—55, par piščancev 45—55, raca 40—50, gos 80—100, puran 70—150, domaći zajec 10—35 Din. Pšenica 2.50, rž 2—2.25, ječmen 2, oves 1.25, koruza 1.75—2, ajda 2, ajdovo pšeno 5—5.50, proso 2.50, fižol 3—3.50 Din. Kislo zelje 4, kisla repa 2 Din. Jabolka 4—10, smetana 12, surovo maslo 44—48, jajca 1.25—1.50, med 16—20.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 24. januarja 1930 je bilo pripeljanih 85 svinj; cene so bile sledeče: mladi prašiči 7—9 tednov starci od Din 280—300; 3 do 4 meseca starci od Din 350—450; 5 do 7 mesecov starci od Din 480—550; 8 do 10 mesecov starci od Din 600—850; 1 leto starci od Din 1000—1200. En kg žive teže so prodajali od 10 do 12.50 Din. En kg mrtve teže pa od 17 do 18 Din. Prodanih je bilo 64 svinj.

Fant, štirileten, se da za svojega. — Naslov v upravnosti. 134

Preda se dva orala posestva, vsa nova poslopja, kovačija, primerna delavnica za kovača, kolarja ali mizarja. Več se izve pri Antonu Hrastnik, kovač pri Sv. Barbari v Slovenskih goricah. 98

Vinčarja, štiri osebe, sprejme I. Posch, Maribor, Koroška cesta 20. 136

Močan učenec za pekarno se takoj sprejme. Ivan Zamuda, pekarna, Maribor, Franckova ulica 9. 138

Konjar, ki je več vseh kmetijskih del, zanesljiv in vosten, se sprejme na **Vinarski in sadarski šoli v Mariboru.** Nastop službe takoj. Plača po dogovoru. 137

Mizarji! Okras za rakve (truge) in zglavnike za mrljice nudi najugodnejše galanterijska trgovina Drago Rosina, Maribor, Vetrinjska ul. 26

NAŠA DRUŠTVA

Remšnik. Izobraževalno društvo na Remšniku priredi na Svečnico v gostilni Kaiser prosvetni večer. Na sporednu je zgodovinsko predavanje, dve igri, deklamacija in petje. — Začetek ob pol štirih popoldne. Čisti dobiček je namenjen za nove društvene knjige, zato pridite na prosvetni večer od blizu in daleč.

Št. Peter pri Mariboru. Šentpeterčani se opozarjajo na knjižnico prosvetnega društva — »Skala« ter se vabijo, da si za dolge zimske večere pridno izposojujojo knjige. Knjižnica je bogato založena tako, da bo za vsakega najti primerenega berila. Knjige se izposojujejo vsako nedeljo in praznik po dopoldanski in popoldanski službi božjih.

Gornja Sv. Kungota. Dne 2. februarja tega leta, na Svečnico, priredi tukajšnje katoliško prosvetno društvo zanimivo igro »Smrt pravičnega« in pestiro burko »Zviti Janez in zaljubljena Špela«. Ljudje božji, pridite, napolnite dvorano katoliškega doma, da vidite v cerce segajočo igro. Slabo vreme in mraz naj vas ne plaši. K takim krasnim igram je pač vredno strgati podplate. Domačini in sošedje v kar največjem številu dobrodošli! Za sladkosnedneže bo tokrat tudi preskrbljeno!

Milo ELIDA Favorit

Sv. Lenart v Slovenskih goricah. Tukajšnje katoliško prosvetno društvo »Zarja« sklicuje svoj redni letni občni zbor na dne 9. februarja tega leta po večernicah z običajnim dnevnim redom v Društvenem domu. Obenem tudi sprejem novih članov. Vsi vladljivo vabljeni. Odbor.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Pri organistovskem tečaju v Mariboru se je toplo priporočalo, naj bi pevovodje cerkvenih pevskih zborov preuzeši tudi častno nalogu, sodelovati s petjem pri raznih prosvetnih prireditvah. Umetno je, da treba k temu muzikalij, ki stanejo mnogo denarja. Denar pa se menda organistov boji, da ga še za živiljenjske potrebe ni, če nima postranskega zaslужka. Kako naj si torej sam muzikalije kupuje? Priporočalo se je torej na org. tečaju, naj bi se v ta namen vsako leto vsaj enkrat priredila večja prireditev s petjem, katere čisti dobiček naj bi se porabil za nakup glasbenih partitur in glasov. Ta predlog se je sporazumno z našimi voditelji prosvete uvaževal že lansko leto in tudi preteklo nedeljo. Cerkveni pevski zbor je priredil pod vodstvom kar treh organistov iz Zemljiceve družine lepo in podučno igro »Mala pevka« s petjem teh in še drugih pevskih komadov. — Prireditev se je izvršila v splošno zadovoljnost nepristranskih poslušalcev. Hvala torej gre požrtvovalnim pevcom in pevkam, ki v lepi slogi radi pojejo v božjo čast, v cerkvi in tudi pri prosvetnih prireditvah. Hvala pa gre tudi prosvetnemu odboru, da rad prizna prispevek za muzikalije. Na občno željo se igra s petjem »Mala pevka« na Svečnico ponovi. Naj torej nikdo ne izostane in si ogleda suhega puščavnika Benka. Hvala pa tudi tebi staresta naš Slovenski Gospodar za razne društvene objave in dozorele novice v tako lepi

obliki. Slovenci, naročite si ta praktično urejeni list! Vsak naročnik ima pa tudi zagotovljen prispevek v slučaju požarne nesreče.

Kapela pri Radencih. Na Svečnico, to je v nedeljo dne 2. februarja tega leta popoldne po večernicah se vrši v šoli občni zbor kapelskega bralnega društva. Vsi, ki se zanimate za prosvetno izobražbo, prijazno vabljeni!

Konjice. Katoliško izobraževalno društvo v Konjicah priredi na Svečnico, dne 2. februarja v svojem društvenem domu zanimiv pevski koncert domačih pevcev. Na sporedu so lepe pesmi, ki jih bo izvajal moški in mešan zbor. Izurjeni orkester bo tudi nastopil z zanimivimi komadi iz jugoslovanske in tujne glasbe. Prijatelji petja in godbe, ne zamudite lepega užitka! Zvečer pa bo družabna prireditev v dvoruni pri pogrnjenih mizah, kjer bo poleg dobre kapljice in jestivin tudi obilo zabave z godbo, petjem, šaljivo pošto in raznimi presenečenji. Na svečnico bo pač najlepša zabava v društvenem domu v Konjicah. — Pridite!

Ljutomer. Dne 24. januarja smo spremili k zadnjemu počitku vzornega moža in očeta dveh nedoraslih otrok poljedelca Alojza Senčar iz Ljutomera. Senčar je dalje časa bolhal na sladkorni bolezni, zdravil se je v raznih bolnicah toda vse zaman. K tej bolezni se mu je še pridružila pljučnica, ki mu je upihnila luč življenja v najlepši dobi 32 let. Svetila mu večna luč, preostalim pa naše sožaljet

Sveti Peter pri Mariboru. Kmetijska strokovna predavanja so se pričela, ter se bodo zanaprej vršila redno vsako nedeljo po rani službi božji v samostanski šoli. Ta kmetijsko izobraževalni tečaj je otvoril g. sreski načelnik dr. Iipavci, predavalata sta pa gg. sreski ekonom Zupanc in živinodravnik Škofič. Želeti je, da se nadaljnji predavanji, ki so namenjena sedanjim, pa tudi bodočim gospodarjem, kakor tudi našemu ženstvu, občani v obilnem številu udeležujejo. — Isti dan dopoldne ob 11. uri se je vršila zaključna proslava šesttedenskega gospodinjskega tečaja. Pred povabljenimi gosti in starši udeleženek se je vršila skušnja iz vseh panog gospodinjstva in umnega gospodarstva ter vzgojeslovnih. Tečajnice so skušnjo izvrstno prestale. Tudi razstava ročnih del in kuharskih umetnosti je pokazala, česa in koliko so se tečajnice v tem kratkem času naučile. Šolskim sestrjam, ki so priredile ta tečaj zlasti še sestri Gabrieli, ki je istega vodila, velja zahvala za trud, tečajnicam pa priznanje za lepe uspehe. — Občinski proračun se je odposjal banski upravi v odobritev. Z ozirom na visoke izdatke, ki jih ima občina za vzdrževanje cest, šol in pa za odplačilo posojila, ki ga je občina svojčas najela za nakup in renovacijo občinskega doma, občinskih doklad ni bilo mogoče znizati ter so ostale z majhnimi spremembami sorazmerno iste kot v preteklem letu. — Po skoro 15 letnem ujetništvu se je vrnil iz Rusije Kaloh Franc. Ker ni med našo državo in sovjetsko Rusijo diplomatskih stikov, ga je bilo mnogo truda, da se mu je posrečilo vrniti se v domovino.

Sveti Trojica v Slovenskih goricah. O smrti, kako si kruta, kako si neusmiljena, ko nam zadnje mesece pobiraš naše najboljše može! Nič ne pomislis, koliko gremkih solz prikličeš iz oči našim dobrim materam in otrokom, ki morajo dati slovo preblagim očetom in skrbnim gospodarjem. Tako se je v začetku prejšnjega tedna bliskovito zvedela po celi fari pretresljiva novica, da nas je na nagloma, spreviden s svetimi zakramenti zapustil Franc Perko, župan v Verjanah. Čutil je že sicer kako leto včasih bolečine v želodcu in črevesih. Pa da bi se tako naglo preselil v večnost, tega ni nikdo slutil. 18. januarja popoldne pa se mu je močno poslabšalo in v noči nato je vdan v voljo božjo na rokah svoje skrbne žene zatishnil svoje oči. Krasen pogreb je pokazal, kako je bil pokojni župan priljubljen po celi župniji. Ob odprtem grobu se je od njega z ganičivimi, v srce segajočimi besedami poslovil domači gospod župnik. In vsem se je tisti hip video na obrazu, kako tesno jim je pri srcu ob izgubi tako dobrega farana. Naj počiva v Bogu njegova blaga duša! Težko prizadeti ženi in otrokom pa naše najiskrenje sožalje!

Sveti Vid. Tu se gibljemo na vso moč. V nedeljo, dne 19. januarja smo imeli občni zbor in ustanovitev Narodne odbrane. Zbor je bil dobro obiskan. — Naša hranilnica in posojilnica zelo dobro deluje. V štirih tednih svojega življenja si je že pridobila popolno zaupanje. — V nedeljo, dne 19. januarja smo imeli sklopitočno predavanje o sveti Tereziji Deteta Jezusa. Predavanje se je naslednjo nedeljo popoldne ponovilo. V letu 1929 smo imeli 137 novorjenec, 73 mrljev in 26 porok.

Slovenska Bistrica. Dne 20. januarja tega leta je umrl g. Ivan Hribar, pekarski mojster in posestnik, star 79 let. Kako je bil na okrog priljubljen, je pokazal njegov pogreb, katerega se je udeležila velika množica občinstva iz mesta, kakor tudi iz sosednih krajev, udeležilo se ga je tudi gasilno društvo z godbo na čelu. Njegovi rodbini izrekamo globoko sožalje! Tebi pa, dragi Ivan, naj bo zemljica lahka!

Sveti Lovrenc na Pohorju. Pri nas je umrl v starosti 65 let Petrič Anton, posestnik in član načelstva lovrenške hranilnice in posojilnice od njene ustanovitve. Blagopokojnemu svetemu večna luč, preostalom naše sožalje!

CERKVENC SVEČE

V tem mesecu se oskrbijo cerkve s svečami. Prosimo prečastite župne urade, da čim preje dopošljejo naročila, da jih moremo pravčasno izvršiti. Velika večina cerkev v lavantinski Škofiji kupuje sveče pri nas in to na splošno zadowljnost. Na to opozarjamо tudi cerkvene ključarje in druge gospode, ki po nekaterih krajinah sami oskrbijo nakup cerkvenih sveč. Tudi te prosimo, naj nam na dopisnici prijavijo, po koliko sveč bodo prišli, da bomo imeli zalogo pripravljeno. — Se priporoča

Tiskarna sv. Cirila, Maribor Koroška 5.

Hinavstvo. Vlomilec, katerega gospodar preseneči: »To je vendar višek hinavščine! Spodaj na vratih ste obesili tablico z napisom: Do pondeljka me ni doma!«

Sveti Martin na Pohorju. V nedeljo, dne 19. januarja tega leta so priredili delitantje Podvršnik Anton, šol. upravitelj, Tončka Urbas, učiteljica, Anica Šavpah, učiteljica, Leopold Vorša, trgovec, Marica Koren, Podvršnik Jurij, Ivan Pečovnik in Feliks Kvas v šolskem poslopu v prid šolskemu odru lepo igro »Vražek«. Med odmori je igral tukajšnji tamburaški zbor pod vodstvom g. župnika Franca Simko. Popoldne, kakor zvečer, je bila dvorana natlačena. Igralci so vloge prav dobro pogodili, posebno pa mati. Po končani igri smo se še smeiali Pavlihi. Igra se na Svečnico popoldne in zvečer ob istih urah ponovi.

Polenšak pri Ptaju. Zadnjo sredo smo spremljali na zadnji poti, na njivo večnega počitka in miru nad 80 let staro ženico Marijo Florjanič iz Preroda. Splošno je bila znana kot dobra, krščanska in potrpežljiva žena. Zadnji čas bolezni je veliko muk pretrpela, lotila se je je strašna vodenika, katera jo je tudi rešila hudih muk tega življenja. Nikdar ni rajnica uporabljala ženskih navad: velikega tannanja, ampak je vse radevoljno prenašala, vdana v voljo božjo. S pokojnico je odšla v večnost žena dela in trpljenja. Njeno življenje je bila sama brdkost in težave. — Pred 42 leti je ostala osamljena vdova z malimi otročiči. Ob nesrečni smrti moža ni izgubila samo hiše, ampak vse — tudi premoženje, ki je z možem vred pogorelo do tal. A rajna ni obupala, ampak s podvojeno silo se je lotila dela in skrbi, da je spet brez vseh sredstev postavila sebi in otročičem novi dom. Pri vsem tem pa je ostala vedno pridna, verna in za dobro stvar darežljiva, kar je tudi marsikateri siromak občuti, ki ni nikdar odšel brez daru. Rada, če je mogoče, je skoro vsak dan hodila k sveti maši in tudi velikokrat prejela sveto obhajilo, ki ji je bilo tudi ob koncu življenja v tolažbo in utehu. Kljub visoki starosti je tudi še vedno čitala brez očal knjige in časnike. Še zadnjo številko Slovenskega Gospodarja je prečitala, kateri ji je bili svetovalec skozi njena dolga leta. Enako tudi upamo, da ostane še vnaprej — kot gosodar — poštene, krščanske hiše Hujkoske. Rajni babici po njenem trudu in brdkosti polnem zemeljskem življenju naj sije luč večnega nebeškega življenja — preostale domače pa naj tolaži vsemogočna volja božja.

Polenšak. V noči od torka na sredo je požar upenel prednji del hiše Marije Vajda v Strejcih. Ker je bila hiša lesena in s slamo krita, je pogorelo vse, po izvedbi očividcev tudi vse zrnje, ki ga je hranila na podstrešju. Da se požar ni razširil po celem poslopu, gre hvala sosedom, ki so skrbno gasili in pa mimo te-

kočemu potoku, ki je dajal zadostno množino vode. Ni pa prav jasno, kako je prav za prav požar nastal.

Bratislavci pri Polenšaku. Prvi mrlje v letošnjem letu je bila ponesrečena Marija Plohl iz Zasadov. Grede iz Polenšaka proti svojem domu, je padla v potok, kjer jo je obenem najbrž tudi zadela srčna kap. Pokoj njeni duši! — V naši vasi smo imeli takozvani »košicin bal« z godbo in plesom. Navadno se ob takih prilikah fantom kaj rada ogreje mlada, krajzna kri, da pride do nepotrebnih pretegov in potov. Slična zgodbica se je pripetila pri tem tudi tokrat. Nek fant jo je izkupil prav pošteno z ročico od voza, po glavi in po bolj občutljivih delih telesa. Posledica takih ničvrednih pretegov med domačimi fanti pa ostane le to: za ene bolečine in bolnišnica; za druge pa ne kaj lepo ime — pretepač, občutna kazen in zapravljanje lepih stotakov. Zato pa fantje, le pamet in mirno kri!

Kapela pri Radencih. Dne 19. januarja tega leta se je vršil v Radencih v restavracji g. Maršeka zaključek prvega gospodinjskega tečaja. Ta tečaj se je res izvrstno obnesel, tako, da smo bili vsi navzoči naravnost očarani nad dobrim uspehom. Čast in zasluga pri tem gre v prvi vrsti spretni voditeljici tečaja gospoj Premru, potem pa tudi vsem drugim činiteljem, ki so pripomogli k temu, da se je tečaj sploh mogel otvoriti. Marsikateri, ki je imel dosedaj neosnovane predstode in napačne pojme o gospodinjskem tečaju, je sedaj spoznal, kako važni, kako koristni in potrebeni so taki tečaji za naša dekleta kot bodoče gospodinje in kako velikega pomena so za cele okraje in za gospodarski dvig našega slovenskega ljudstva. Dne 22. tega meseca se je pričel drugi tečaj pod istim vodstvom v istih prostorih, katere je dala blagohotno na razpolago za vse dobro vneta zdraviliška uprava.

— Dne 17. januarja tega leta smo pokopali eno najstarijši deklet naše župnije — 81 letno Elizabeto Nedog, ki je dolgo vrsto let zvesto službovala pri starših sedanjega radenskega župana Jakoba Zemljč. Na takozvanih karminah so pogrebci zbrali za Dijaško kuhično 60 dinarjev. Vsem darovalcem ljubi Bog stotero povrni! Rajnka pa naj počiva v miru!

Razbor. Umrla je 20. januarja tega leta v slovenjgrški bolnici Matilda Zarfl, hči organista in cerkovnika F. Bračko, rojena leta 1897 v Mariboru pri sv. Magdaleni, v Razborju, pristojna v Zeltweg v Avstriji. Bila je vdova po svojem možu Otonu Zarfl, ki se je izgubil v vojni 14 dni po poroki je moral iti v vojno in ni ga bilo več nazaj. Uboga vdova se je morala od tistega časa sama preživljati z otrokom, ne da bi dobila kakšne podpore za možem. Bila je dobra šivilja in cerkvena pevka in kot taka v veliko pomoč svojemu očetu organistu. Imela je vedno veselje in bila je navdušena za lepo cerkveno petje. Čez dve leti je holehala in nazadnje je trpela hude bolečine ter bila večjidel v postelji. Zaželeta si je nazadnje še v bolnico za pomoč, ali bilo je vse zaman. Čez teden dni je v bolnici mirno v Gospodu zaspala. Zapušča nepreskrbljenega sinčka. Naj počiva v miru, njeni duši sveti raj!

Vojnik. Žalostno je zodonel v nedeljo, dne 19. januarja tega leta po končani pozni službi božji veliki zvon zvona naše farne cerkve. Srca vseh župljanov so se stisnila v neizmerni žalosti ob njegovem glasu. Njegovo enourno donenje je naznanjalo vsem vojniškim župljanom smrt njihovega preblagega g. župnika Ivana Tomana. Nihče ni mogel tega verjeti prvi hip. Saj je še gospod preteklo nedeljo tako lepo pridigoval o družini. In danes mrtev? ... Toda resnica ostane resnica. Gospoda župnika in dekanja Tomana ni več med nami. Po kratki, a zelo mučni bolezni je odšel po svoje večno plačilo k Nemu, ki ga je tako neizmerno ljubil. Pokojnik je bil po rodu Čeh. Gimnazijo je študiral na Češkem in hotel tudi tam vstopiti v bogoslovje. Toda na Češkem je

bilo v tistih časih toliko dijakov, ki so hoteli vstopiti v bogoslovje, da niso mogli vseh sprejeti. O ko bi bilo danes tak! Zato je pokojni sklenil z drugimi svojimi tovariši vstopiti v bogoslovje v Gradec. Kajti Gospod ga je klical in kdo se more ustavljal božjemu klicu? Med vožnjo v Gradec pa je našel na Dunaju še drugo skupino Čehov, ki so tudi bili na českem odklonjeni vsled prevelikega števila. Ti so pregovorili pokojnika in njegovo skupino, češ, nikar ne hodite kot Slovani med Nemce, temveč pojrite rajši z nami v Maribor med Slovence. In tako se je tudi zgodoval. Prišli so vsi skupaj v Maribor in tu vstopili v bogoslovje leta 1886. V začetku jim je delala velike težave nemščina, v kateri so se poleg latinske poučevali bogoslovski predmeti. Toda ljubezen do duhovniškega poklica je premagala vse ovire in tako je bil blagopokojni 25. julija 1890 posvečen v duhovnika. Nato je služboval kot kaplan v Gornjem Gradu in Slivnici pri Mariboru, bil nato župnik v Skomarju, Podsredji in Hajdini. Vsled bolezni je bil prisilen za dve leti prekiniti svoje dušno pastirsko delo in prositi za pokoj. Po okrevanju je dobil župnijo Vojnik in jo nastopil 1. julija 1922. Po smrti č. g. kanonika Gregoreca je prevzel tudi dekanjske posle novocerkovske dekanije. Njegovega velikega dela v cerkvi in na prosvetnem polju ni mogoče v teh kratkih vrstah popisati. Bil je vzoren duhovnik in blag značaj. Njegova milina in dobrota ni poznala nebene meje. O tem lahko pričajo župnije, kjer je deloval. Povsod je zasadil plug globoko in neumorno oral in sejal. Zanimal se je in pospeševal vse, kar je videl, da bi utegnilo biti v dušni in telesni prid njegovih župljanov. Bil je v načelstvu tukajšnje posojilnice in je silno veliko pripomogel do razmaha s svojimi praktičnimi načrti. Dalje je bil odbornik Slomškove zadruge v Celju, član krajevnega šolskega sveta in predsednik kmetijske podružnice, kjer se je zanimal za vse panoge gospodarstva, zlasti za živinorejo. V naglici ni mogoče popisati njegovega obširnega dela. Te poteze naj zodusujejo. Bil je zvest Njemu, ki ga je poklical in neumorno deloval za čast božjo in blagorljudstva. Naj mu bo Vsemogočni plačnik za vse njegov trud. Njegov spomin pa bo vedno živel med vojniškimi župljanimi. Pogreb blagopokojnega g. dekana se je vršil v sredo, dne 22. januarja ob navzočnosti 55 duhovnih so-bratov. Med duhovniki je bil mariborski stolni kanonik preč. gosp. dr. Vraber, ki je pogreb vodil, dalje celjski opat g. P. Jurak, arhidiakon konjiški g. Tovornik, ptujski prošt gosp. dr. Žagar in drugi odličniki. Ljudstva se je k pogrebu zbralo najmanj dvatisoč, med njimi celjski okrajni glavar gosp. dr. Hubad, — orožništvo, šole, požarne brambe itd. Ko so domači cerkveni pevci pred župniščem odpeli žalostinko, je bilo truplo prenešeno v župno cerkev, kjer je duhovščina odelpala mrtvaški oficij. Žalni cerkveni govor je govoril kanonik gosp. dr. Vraber. Še le okoli poldne je dospel žalni spredel na župniško pokopališče, kjer so položili blagega moža k večnemu počitku. Pri pogrebu č. g. dekana je bilo cerkveno in nagrobnno petje res zbrano, ker so k temu pri-pomogli tudi č. g. duhovniki. Posebno pa se je odlikoval moški zbor (20 pevcev), ki je ginstivo zapel Bervarjevo skladbo »Z Bogom, oj prijatelj mili«, katera je še le izšla. Pevski zbor g. Šoparja je dobro izvezban, kar gre zasluga tudi rajnemu č. g. dekanu, ki je bil ljubitelj zbranega petja.

Vojnik. Gospodinjska-nadaljevalna šola v Vojniku priredi na Svečnico, dne 2. februarja ob 15. uri v posojilniški dvorani igro »Pri Brodnikovih«. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo kuhinjske opreme, prosimo obilne udeležbe. — Odbor.

Sv. Peter na Medvedovem selu. Tukaj si je s strehom v glavo vzel življenje Franc Verk, posestnik v Kačjem dolu. Bil je daleč naokoli znan pod imenom Klančki Franček. Nekdaj je bil v politiki v tem kraju vodilna oseba. Na-

zadnje so ga vsi njegovi bivši prijatelji zapustili. Kazal je že dalje časa znake umobolnosti. Njegovo slabotno truplo je spodjedala tudi jetika. Ves zlomljen na duhu in telesu je slednjič obupal in tako nesrečno končal svoje življenje. Bog naj tolaži ženo in sorodnike!

Kostričnica. Fantje v Kostričnici so si omisili zabavo v tem, da obiskujejo kmetijsko nadaljevalno šolo že dve zimski dobi. Uče se nujno potrebnih panog kmetijstva, kakor umno kmetijstvo, živinoreja, čebelarstvo in še mnogo koristnih stvari. Med prvimi prosvetnimi društvi v Sloveniji je bilo tudi ustanovljeno bralno društvo v Kostričnici po rajnem g. J. Kozincu. Letos stopa bralno društvo v 40 letnico svojega obstoja. Neštetno duševne hrane po župniji je porazdelilo v svojem 40 letnem delovanju. Članarina znaša letno 8 Din. Zatorej se opozarjajo prijatelji poučnega in zabavnega berala, da pristopijo vsi k bralnemu društvu.

Sv. Jedert nad Laškim. Razno. Župnijska cerkev je lani dobila nov, srednji zvon, ki mu je kumoval njegov največji dobrotnik, ključar Janez Petek (Novak). Zvon je dosegel naznamenil smrt samo dveh oseb, užitkarjev, ker je bilo leto solnčno in zato zdravo. Mrtvašica na pokopališču, ki je bila vsa razpokana, je sedaj okusno popravljena. — Posebna komisija je pregledala zemljišče za novo učiteljsko poslopje tukajšnje trirazrednice ter odobrila sklep krajevnega šolskega odbora, da se zamenja del šolskega vrta za novo stavbišče, ki je last nadarbine. — Šola dobi letos vodovod s Cola. — Osnovala se je Zadružna elektrarna, da preskrbi Sv. Jedert z moderno razsvetljavo in z eliktrično močjo za pogon strojev. — Vsi okoliški kraji že imajo elektriko, preko Sv. Jederti je speljan daljnovid Fala—Trbovlje, ki pa nam ne sveti. — Učiteljici Jul. Hladnik tu in Vera Perko iz Globokega sta menjali mestni. — V Gornji Rečici je šola razširjena v dvo-razrednico. Treba bo novega, suhega in svetlega poslopa, za kar se vrše priprave. — Na »brusišču«, blizu šole pa bo v doglednem času nova cerkev, podružnica, posvečena našemu apostolu Slomšku. — V Hudijami bi se v nedeljo lahko zgodila velika nesreča. Zasuta sta bila dva ruderja, a so ju po večurnem napornem delu rešili živa.

Sv. Rupert nad Laškim. Z velikim zadoščenjem in veseljem smo te dni Ruperčani prejeli vest, da je okrajni cestni odbor celjski dovolil za nadaljevanje započete ceste Sv. Jurij—Rebre—Sv. Rupert vsoto Din 300.000. Sv. Rupert je namreč popolnoma odrezan od voznega prometa s Sv. Jurijem ob južni železnici, ker je občinska cesta, ki veže Sv. Rupert s Sečjo vasjo in Sv. Jakobom, docela neporabljiva. Niti s praznim vozom ne izležeš iz luž in močvirja. Nekateri nerazsodni ljudje so v zadnjem času začeli ljudstvo begati s trditvijo: saj ne bo nič z ruperško cesto. Hvala Bogu, novi cestni odbor, zlasti pa njegov vrli načelnik g. Mihelčič, je pokazal, da ima srce za naše ubogo in stiskano ljudstvo. Vsi prizadeti posestniki v Sv. Rupertu bodo z veseljem izpolnili že dane pismene izjave glede prostovoljnih dajatev za novo cesto. Ker nam tudi banska oblast gre vseskozi na roko, trdno upamo, da bomo v kratkem času dobili potrebno zvezo s Sv. Jurijem. Tistih mož pa, ki sedaj ne misijo na nič drugega, kako bi našo občino raztrgali in razkosali, pa ne poslušajte; to niso vaši prijatelji!

Pišece. (Bridka smrt.) Moramo sporočiti širši javnosti, da se je dne 7. januarja, sprevredna s svetimi zakramenti, nenadoma preseila v večnost Kostevec Marija, žena cerkvenega ključarja Mihaela Kostevec v Podgorju št. 27, v 33 letu svojega življenja po 12 letnem, s 5 otroci blagoslovljenem zakonu. Imelo bi priti do poroda šestega, pa vsa spremnost naših izkušenih in tako zaslužnih zdravnikov gosp. dr. Cholewa, primarija bolnice v Brežicah in g. dr. Vilimeka iz Bazeljskega ni mogla oteti tega mladega, malim otrokom še prepotrebnega življenja. Bolehala je že par let na slabokrvnosti. Pri njenem pogrebu, dne 9. januarja se je zbralo izredno mnogo ljudi in menda nobeno oko ni ostalo suho ob tem bridkem slovesu. Vse pomiluje Kostevečevi hišo, ki je tako nepričakovano izgubila tako dobro in globokoverno ženo ter skrbno gospodinjo, posebno pa otroke, ki so ostali brez mamice. Plemenita duša, raduj se s svojim angeljčkom, radi katerega si morala tako zgodaj zapustiti to življenje, in nebesih in uživaj plačilo za svoja premnoga dobra dela pri svojem Bogu.

V „Mailih oznanilih“ stane vsaka beseda Din 1:20. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpštejijo tudi v znamkah.

Mala oznanila

Upravnštvo odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je pri-vožena znakma za 2 Din za od-govor. UPRAVNIŠTVO

Službo dobi:

Po vseh krajih iščemo moške in ženske, kjer imajo svoj poklic in bivališče. Dnevni zaslužek Din 250. — Prijavite se: »TEHNA«, Ljubljana, mestni trg 25/I. 93

20 % KRONSKE BONE OD LETA 1919 najbolj ugodno zamenjate za 2½% Ratno šte-to nominalna vrednost Din 1000.— na precej olajšano mesečno odplačevanje Vam uračuna-mo kronske bone. Pismena ali osebna vprašanja se takoj brezplačno izvršijo. Priporoča-se, da se kronski boni pošljejo v priporočenem pismu na moj naslov.

Ferdo Sert, General Representant de banyue, Maribor, Plinarniška ulica štev. 1 druga hiša I. nadstropje. 129

Službo iščem kot gospodar (oskrbnik) na — kmetskem posestvu. Pismene ponudbe na upravo lista. 131

Majer s štirimi delavskimi močmi se sprejme pri M. Lininger, Maribor, Koroščeva ce-sta 32. 90

Dekla ali vdova z enim otrokom, starejša in poštena, zastopna v vinogradu in živini se sprejme za viničarko pri Karolu Sima, Polj-čane. 127

Elzafluid, vse Elza izdelke, Alga, Maga, Purga, »Energia« kina vino, Juniper, Francoisko žganje, Franc Jožefovo grenčico, Planinka zdravilni čaj dobite vedno v trgovini — Fr. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer. 59

Najboljši in najcenejši rum si sami naredite, če si kupite Rumov cvet v drogeriji WOLFRAM (Kanc), Maribor, Slovenska ulica. 1302

Najcenejši vir za urezavanje šip, kakor pri-rezavanje po meri in velika zaloga modernih okvirjev pri Ivan Klančnik, steklarna, Ma-ribor, Slovenska ulica 15 (za Ljubljansko kreditno banko). 1312

500 Din nagrade onemu, ki izsledi ukradeno 4 tonsko harmoniko z belimi gumbi na obeh straneh. Prijava na žandar. stanico, Gornja Radgona. 126

Proda se posestvo 40 oralov veliko z veliko zlano hišo, 5 gospodarskimi poslopji, vse v najboljšem stanju, polovica gozdov za sekati, ostalo, njive, travniki ter sadonosnik z 2000 drevesi, pol ure od postaje Loče. Poizve se pri Hugo Walland, gostilničar in mesar, Loče pri Poljčanah. 128

20% kronske bone kupi Jurij Tišler, Društve-ni dom, Ptuj. 130

To prija!

Tako prenaha bolečine, srce radostno — zadostuje nekoliko kapljic na sladkorju! bije, obraz se veselo raztegne ...

Ako vas popade revmatizem ali ishias, prehlajenje ali živčna utrujenost, ako zabolí v glavi, v vratu — tedaj si privoščite krepko masažo s Fellerjevim pravim prijetno dišečim Elsafluidom! Vedno zanesljivo delovanje tega dobrega narodnega sredstva je dela že skozi 33 let tako priljubljeno. »Elsafluid« z zakonom zavarovan! Ravno tako pri notranjih motnjah, krčih, slabosti

To pomaga!

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: poizkusne steklenice 6 Din dvojne steklenice 9 Din, specijalne steklenice 26 Din.

Po pošti: najmanj 1 zavoj z 9 poizkusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 specijalnima steklenicama stane 62 Din. Šest takih zavojev s poštino in zavojem samo 250 Din. Naročila na naslov:

EUGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA DONJA, Elsastrg 341.

Ako pa potrebujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, tedaj zahtevajte Fellerjeve Elsa-kroglice, 6 škatljic 12 Din.

Učenca, krepkega, poštenih staršev s srednješolsko izobrazbo — sprejme trgovina z mešanim blagom; hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe je poslati na Franjo Steinbauer — Boračova Slatina, Radenci. 111

ČEBELARJI POZOR!

Trčalnice za med, **pajne,** **umetne satnice** kakor celo ostalo čebelarsko orodje izdeluje v prvozadni izpeljavi Jugoslovanska čebelarska industrija L. Ritzmann v Novem Vrbanju, Dunavska Banovina. Vsak čebelar dobina zahtevo brezplačno in poštnine prosti naš najnovejši slovenski cenik za leti 1930/31, kateri obsega 80 str. z 220 slikami. 124

Pridno služkinjo na deželo iščem s 1. februarjem. — Naslov v upravi lista. 115

Oskrbnik za vinograde, ki razume sadjarstvo in cepljenje in bi zraven imel gostilno, se sprejme takoj; brez otrok. Naslov na upravo lista. 113

Pošteno kmečko dekle želi službe pri dobrini, družini, najraje kje v Mariboru. — Naslov v upravi lista. 101

Opekarja za izdelovanje zdne opeke do dvestotisoč komadov, rabim za spomlad. Ivan Šotl, Turiškava, Slovenskiigradec. 112

Zahvala.

Za takojšnje izplačilo pripadajoče podpore po smrti našega očeta g. Antonu Pirnik izrekam tem potom

»LJUDSKI SAMOPOMOČI« V MARIBORU najlepšo zahvalo in priporočam to človekoljubno društvo vsakomur najbolje.

Krčevina prf Vurbergu, dne 21. jan. 1930.

132

Marija Pirnik.

Zahvala.

Podpisani se zahvaljujem tem potom podporemu društvu

»LJUDSKA SAMOPOMOČ« V MARIBORU najiskreneje za takoj izplačano pripadajoče podporo po smrti naše sorodnice gospe Štebih Marije in priporočam to prekoristno društvo vsakomur v takojšnji pristop.

Terbegovci pri Sv. Juriju ob Ščavnici, dne 27. januarja 1930.

Andrej Mikl, posestnik.

Hiša s tremi sobami

in kuhinjo in delom vrta, starejša stavba, poleg živinskega sejmišča v Ptaju se proda pod ugodnimi plačilnimi pogoji. — Cena 36.000 Din. Pojasnila daje Ivan Kukar, Ptuj, Zrinjsko-Frankopanska 10. 85

Zastonj dobi dve svini starci 4 meseca, kateri posodi 2000 Din do novega leta. Poizve se v upravi lista pod »centrum Pragersko«. 109

Želim kupiti za koncertno rabo »Stutzflügel« in prodam nov miniatur Harmonij — zboljšan sistem — za nizko ceno. 107

Viničar s 3 do 4 delavskimi močmi se sprejme pri Delikatesa, Maribor, Meljska cesta 64. 105

Zastopnike za kolesa in šivalne stroje sprejemo v vsakem kraju pod zelo ugodnimi pogoji. Ponudbe na »Centra« v Ljubljani, poštni predal 248. 104

Vaše prihranke naložite popolnoma varno pri KREKOVI POSOJILNICI * Meljska c. 10, Maribor

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Rentni davek se vlagateljem ne odtegne.

65

Obresti: Za vloge: nevezane 6—7%, vezane 7½—8%.

Ček. zav. v Ljubljani rač. št. 14349.

Posojila po 9—10%.

Nalagajte po položnicah!

ZARAZVEDRILO

Marica. »Ti, Francka, Ludovik mi je včeraj reklo, da mi je dal svoje srce.« Francka: »Kako le more to reči, ko pa je meni dejal, da sem mu srce ukradla!«

Dobri oče je pokaral sinčka, ki se je hotel iti kopat: »Ali dobro si zapomni paglavec. Če se greš kopat in utoneš, se ne smeš več prikazati domov!«

Žena: »No, Drago, kako ti ugaja moja nova obleka, katero sem bi kupila na obroke?« — **Mož:** »Hm, zdi se mi, da si danes samo prvi obrok oblekla.«

Pijanec vedno na dobičku. Župnik kregi Frančka pijančka: »Pijača ti vendar krajša življenje!« — Franček: »Gospod župnik, to čisto nič ne škodi. Pa sedaj vse po dvojno vidim, pa se vse skup izenači!«

Pri porotnem sedišču zagovarja odvetnik hudodelca tako-le: »Pomislite, gospodje porotniki, da je zatoženec gluhan: mogel slišati glasu svoje vesti!«

No torej. Ana: »Vedno sem mislila, da imaš nekaj premoženja. Kakor pa se je sedaj izkazalo, nimaš popolnoma nič.« — On: »Ali ti nisem vedno pravil, da si ti moje vse?«

Tudi to. Gospa: »Ne vem, kaj bi danes kuhalo!« — Mož: »Poglej vendar v kuhrske knjige!« — Gospa: »Oh, pa tam stoji zmiraj: se vzame, se vzame, pa kje se vzame, o tem pa sploh ni nič v knjigi zapisano!«

Dva delavca sta sklenila postati abstinenti. Vendar pa sta v slučaju bolzni hotela imeti doma, kjer sta skušaj stanovala, steklenico žganja. Že čez tri dni eden izmed njiju ni mogel več vzdržati, zato je reklo onemu, da je bolan. — »Je že prepozno, ljubi Gre-gor,« se je drugi delavec oglasil, »jaz sem bil bolan že včeraj.«

»Kje sem?« je zaklical bolni gospod Jazbec, ko je po večdnevnom fantaziranju po malem zopet začel prihajati k sebi. »Ali sem mar v nebesih?« — »Ne,« reče njegova soproga, »saj sem vendar jaz pri tebi!«

Zobe si brusijo. Deklica je prišla z dežele v mesto služit. Gospa jo je poslala poklicat gospoda h kosilu. Gospod si je ravno umival zobe, kar pa deklica še nikdar ni videla. Ko je prišla nazaj, je odgovorila gospoj: »Gospod se že pripravlja, si že zobe brusijo za kosilo.«

Zadnji čas. Mož prinese z lova zajca, ki ga je pa v trgovini kupil, in ga baha-to izroči svoji ženi. Žena nese zajca v kuhinjo, ko pa pride čez nekaj časa nazaj, pravi: »No, prav zadnji čas je bil, da si ustrelil tega zajca, ker že diši!«

Vzdih: Prodajalka jabolk: »Rada bi vedela, kaj je storila Eva, da je svoja jabolka tako lahko oddala!«

Vprašanje brez odgovora. Janezek je gledal svate, posebno ženina in nevesto, ko so šli v cerkev, pa vpraša mater: »Zakaj pa je nevesta pri poroki belo oblečena?« Mati mu je razložila: »Zato, ker je vesela!« — Zakaj pa je potem ženin črno oblečen?« — Na to vprašanje pa ni dobil nikakega odgovora.

Kmetje, vozite na DOMEČE mline!

Prava tolažba za živčno bolne

je moje delo, ki je ravnomerno izšlo. V njem so omenjene dolgoletne izkušnje o vzroku, nastanku in zdravljenju živčno bolnih. V slučaju, da se kdo posluži spodaj stojecem naslova, mu pošljem brezplačno poročilo o zdravljenju. Tisočera zahvalna pisma dokazujojo o stvarnem uspehu v dobrobit trpečega človeštva.

Kdor pripada k
tej veliki množici živčno bolnih,
kdor trpi na raztršenosti, tesnobnem četu, slabem spominu, nervoznem glavobolu, nespečnosti, pokvarjenem želodcu, preveliki občutljivosti, bolečinah v udih, splošni ali delni telesni slabosti ali pa na drugih neštetih pojavih,
si mora mojo tolažbo prinašujočo knjižico
naročiti.

Kdor je s pazljivostjo čital, je bil pomirjen in prepričan, da je pot do zdravja in veselje do življenja popolnoma enostavna. Ne čakajte, temveč pišite še danes!

ERNST PASTARNACK, BERLIN, S. O.
Michaelkirchenplatz Nr. 13., Abt. 324.

92

Zinger holmašina se poceni proda pri čevljaru Mally na Teznu.
117

Majer z najmanj dvema moškima osebama se sprejme. A. Misita — Jarenina 47.
121

Kdor želi kupiti ali prodati gostilno, trgovino, malo ali veliko posestvo, naj se zglaši v posredovalnici Grošl Josip, Slivnica pri Mariboru.
120

Sprejemem vajenca. Hrana in stanovanje v hiši po dogovoru. Jakob Erbus, krojač, Ptujská gora 7.
122

Proda se posestvo v Račah. Več se izve hišna štev. 51 v Račah.
118

Sadna drevesa, visoka stebla in okulant, najbolje ukoreninjena. — Tudi vinsko trsje v raznih sortah na najboljših podlagah. Kako triletne smrečice za žive meje, razpošilja: Drevesnica I. Gradišnik, Dobrna pri Celju. Cenik zastonj! 40

Ste li svoj denar zavrgli? 20 % kronske boni, katere je vsakdo prejel pri žigosanju kronske bankovce, se po najkulantnejši ceni kupujejo. — Prometna bančna družba z o. z., Maribor, Čankarjeva ulica 14. 43

Harmonike, trivrstne, »Lubas« prodam za Din 1300. Seme, Ptuj, hotel Slon.
103

Fine vrste kave, čaja, rum, pravo slivovko in brinjevec; mesoreznice in jedilno orodje ter vsakovrstno posodo kupite najbolje v Celju pri Jos. Jagodič-u, Glavní trg 15.
102

Dobro kolo proda Josip Šipek, čevljar, Gočova 70, Sv. Lenart v Sl. goricah.
106

Rastilina potrebuje spomladi obilo dušika, ki ga dobí v lahko raztopni obliku samo v umeinem gnojilu

Čilski soliter

ta je posebno prikladen za ozimine.

Čilski soliter je dušičnato gnojilo, ki hitro in gotovo učinkuje ter da bogate predelke. Trosimo ga lahko vsak čas.

Zaželjena pojasnila in tiskana navodila o njegovi uporabi kakor tudi o drugih umetnih gnojilih daje Poddelegacija proizvajalcev čilskega solitra, Ljubljana Tavčarjeva ulica št. 1/II.

Pozor kmetovalci! Gips (mavec) za gnojenje po ceni Din 45 — za 100 kg za takojšnjo dobavo nudi tudi manjše množine Rudolf Dergan trgovce, Laško. Kupi pa hrastov, javorjev, gabrov, orehov, črešnjev in jesenov les ter hrastove prage (švelerje) in prosi tozadevne ponudbe na gornji naslov.

49

Denar naložite Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

I. Z. Z. N. Z.

najboljše in najvarnejše pri

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55,000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka

ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odtegljaja.

1

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: MARIBOR, Trg Svobode 3.

Podružnica: CELJE, Cankarjeva II, nasproti pošte.

(Prej: Južnoščerska hranilnica, Celje).

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, daje posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih **obrestuje na najgodnejše**.

Za vse obvezne Oblastne hranilnice mariborske oblasti **jamči dravska banovina** z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo.
Zato so naložbe v zavodu pupillarno varne.

Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

662

Kupci

**Ronfekcijska in manufakturana trgovina
Ivan Mastnak, Celje,
Kralja Petra
cesta 15**

Lastna izdelava perila in oblek ter nudi ugodno priliko, da si nakupi vsakdo po najgodnejši ceni iz prvovrstnega blaga narejena običačila.

Velika izbira usnjatih sukenj.

Velika zaloga najlepših štofov, hlačevine, blaga za perilo, krojače potrebščine in razne vrste drugega blaga. 1405

Pozor

Predno si nabavite zimsko blago obišcite

Trgovski dom
v Mariboru.

Največja modna trgovina v Sloveniji meri 98%, mtr z 36 velikimi izložbami. Velikanska Izbera vsakovrstnega blaga nudi čudovito nizke cene. KONFEKCIJI plašče od 300 Din naprej kakor tudi vse blago ceneje kot drugod. Modne knjige zastonj. 1399 Modne knjige zastonj.

Poročne prstane

kupite najceneje samo pri tvrdki

**M. Ilger-Jevemu Sinu
Maribor, Gosposka ul. 15**

Ure, zlatnina, očala. Popravila hitro, dobro in po ceni. 1444

oglašujte v „Slov. Gospodarju“!

Trgovski učenec — se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom in deželnimi predelki. Mora biti zdrav, iz poštene hiše ter imeti dva razreda meščanske ali srednje šole. — Franc Senčar, Ljutomer. 51

Viničarja sprejme s 4 do 5 delavskimi močmi Franc Novačan, Lajtersberg. 81

Sprejmem učenca za pekovsko obrt. Franc Gersak, Trnovlje št. 114 pri Celju. 79

**Koks, kovaški premog,
ogljic, trboveljski premog**

najboljše kakovosti

Branko Mejovšek
Tattenbachova ulica 13.

108 Za predpust priporočam svojo veliko zalogu

poročnih vencev in šopkov,
samo popolno sveže snežnobelo blago dalje

šaljive čepice, krinke, konfeti itd.

za pustne veselice TISKARNA IN PAPIRNA TRGOVINA V. BLANKE, PRUJ tisk mestne cerkve.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadružni z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85,000.000.—. Posojila na vknjižbo, poročvo ter zastavo pod najgodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odtegne vlagateljem.